

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 28 NOVEMBER 2023

Vergaderzaal 1

2. Vragenhalfuur

Voorzitter: De heer Schalken-den Hartog
Raadsgriffier: Mevrouw Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Kuhlmann (VVD)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden, wethouder M. Merx

De voorzitter: Beste mensen, het is zeven uur geweest, volgens mij. We gaan starten. Welkom allemaal bij het vragenhalfuurtje van dinsdag 28 november. We hebben vandaag een tweetal vragen. De eerste vraag is een vraag die gaat over de bladeren op de weg. En die komt van Op Ons Eiland. En de heer Gündogdu kan hem kort toelichten. Mijnheer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Ieder jaar staat dit steevast op de agenda van de gemeenteraad, de bladeren op de weg. En nu weten we dat dat tot gevaarlijke situaties kan leiden. En wij krijgen de laatste tijd heel wat vragen. Kijkend naar het weer, het is meer winter dan herfst, maar die bladeren die liggen er nog steeds met alle gevolgen van dien. In dat kader hebben wij een tweetal vragen. Wat is het geldend beleid rondom het opruimen van bladeren op de wegen en trottoirs? En daarnaast, voorzitter, kennen wij het fenomeen van bladkorven? Dat hebben we heel wat jaren in de stad gehad. En we zien dat niet meer terugkomen. Wat is in dat kader vanuit het college veranderd, in die zienswijze? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de korte, heldere toelichting. En voor een kort en helder antwoord naar de heer Merx.

De heer Merx: Ik heb een eer hoog te houden. Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de vraag. En ik had nog een derde vraag, maar die doen we niet? Of we bereid zijn de korven terug te plaatsen?

De heer Gündogdu: Dat is afhankelijk van uw antwoord.

De heer Merx: Ik neem hem gelijk mee. Dat net zo makkelijk. Het beleid is niet gewijzigd. Al sinds een aantal jaren... Er valt hier wat naar beneden. Het begint langzamerhand in te storten, denk ik hier. Het is gewoon een steentje. Nieuw Stadskantoor. Precies. Van deze commotie weer bij te komen.

De voorzitter: Ik stel voor, mijnheer Merx, gaat u verder.

De heer Merx: Ga ik verder. Het beleid is niet gewijzigd. Al sinds jaren doen wij de doorgaande wegen vegen. Maar het is net als het weer, het is een beetje onvoorspelbaar. Je weet wel wanneer de herfst komt, maar je weet niet precies wanneer die blaadjes gaan vallen. En de ene keer wat later, de andere keer wat eerder in de herfst. En we hebben gewoon de mensen en het materieel klaarstaan om dan de doorgaande wegen in ieder geval te gaan vegen. Dat gebeurt ook, maar het is wel vaak zo dat als er zo'n storm is geweest, net zoals een paar weken geleden of anderhalve week geleden, vorige week misschien zelfs nog, dan komt er ineens heel veel naar beneden. En we hebben beperkte mensen natuurlijk. En die doen hun best om dat te vegen. Daar gaan we gewoon mee door. En daar waar we klachten krijgen, kijken we ook nog eens een keertje extra van, verhip, moet daar de veegwagen niet wat eerder naartoe? Maar we doen met de mensen, de mail die we hebben, doen we zo goed mogelijk het allemaal aanvegen. En welke afweging hebben we gemaakt om de bladkorven niet meer te plaatsen? Die is eigenlijk vrij simpel. Die is wegbezuinigd, een aantal jaren geleden, die bladkorven. Die kosten, even kijken, 40.000 euro per jaar. Het plaatsen van die dingen en het legen ervan. Het werkt prima, maar vooral voor heel veel mensen die hun eigen tuin schoonveegden en de blaadjes en de takjes in de bladkorven deden van de gemeente. Maar de straten lagen er redelijk ongewijzigd bij. Waren natuurlijk mensen die er wel op een hele goede manier gebruik van maakten en hun omgeving schoonmaakten, maar dat waren er maar heel erg weinig. Vandaar dat we gezegd hebben, het effect is te weinig om hiermee door te gaan. En daardoor zijn de kosten te hoog. Hebben we gezegd, althans heeft destijds de raad en ook het college besloten om die bladkorven weg te bezuinigen. En we hebben niet de indruk dat als we nu bladkorven gaan plaatsen, dat dan iedereen ineens de bezem pakt en de riek en de straat schoon gaat vegen en het in de korven doet. Vooralsnog zijn we niet voornemens om die zaken terug te plaatsen.

De voorzitter: Dank u wel voor het heldere antwoord. Voor u voldoende, mijnheer Gündogdu? Ja. Dan gaan we naar de tweede vraag. En dat is een vraag die gaat over de parkeerfiles en parkeerplaatsen in de binnenstad. En die is van de VVD. De heer Kuhlmann gaat hem kort toelichten.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Ik denk dat we het allemaal hebben kunnen zien afgelopen weekend, lange rijen voor de parkeergarages die volstonden. Dat is natuurlijk ongelooflijk vervelend. Stel je maar voor, je zit als moeder in de auto met de kindervan in de achterbak, drie kinderen op de achterbank die aan het vragen zijn, zijn we er al bijna? En nog vervelender voor de ondernemers, die het natuurlijk juist van dit moment moeten hebben, in een moeilijke periode. We weten natuurlijk allemaal corona achter de rug, energiecrisis. Die kunnen die omzet goed gebruiken. En het is vooral ook pijnlijk, omdat een raad met onze motie Parkeerfiles de stad uit van 8 november vorig jaar, inmiddels ruim een jaar geleden, het college heeft verzocht om te investeren in oplossingen. Zoals dubbel gebruik van niet openbare parkeerplaatsen en semiautomatisch parkeersysteem. Ik ben daarom benieuwd of wij zijn daarom benieuwd, is de wethouder van oordeel dat hij in het afgelopen jaar de uitvoering van onze motie adequaat en met voldoende urgentie heeft opgepakt?

Hoeveel extra parkeerplaatsen zijn er sinds het aannemen van de motie op 8 november 2022 ontstaan door dubbel gebruik van niet openbare parkeergarages en parkeerterreinen? Denkt bijvoorbeeld aan terrein bij restaurant Post. Daarachter liggen een aantal plekken van het kantoor, die in het weekend volgens mij niet of nauwelijks worden gebruikt. En de derde vraag, hoe staat het met de ontwikkeling in ons centrum van semiautomatische parkeersystemen, om de beschikbare ruimte in het centrum zo efficiënt mogelijk te benutten? Hoeveel plekken zijn er op die manier sinds vorig jaar bijgekomen?

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Lijkt mij een vraag voor de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dat klopt. Dank, voorzitter. Inderdaad een hele drukke zaterdag. En dat past ook natuurlijk bij de decemberdagen die er aankomen, waarbij de stad bovengemiddeld vaak bezocht wordt op alle manieren die er zijn, waaronder ook met de auto. Past ook in het beeld dat we een aantal jaren geleden hebben geschetst bij het weghalen van de Veemarktgarage om het nieuwe Dordthuis te kunnen bouwen. Waarbij we ook hebben uitgerekend en kunnen analyseren dat de parkeerbalans uitwijst dat je vrijwel het hele jaar door voldoende parkeerruimte hebt, laten we zeggen, binnen de binnenstadgrenzen. Dat er een aantal dagen zijn in het jaar, en dan is de decemberperiode eigenlijk wel de meest bekende en ook de maatgevende periode, waarin dat niet het geval zal zijn. Dan heb je alle andere parkeercapaciteit ook nodig. Dat heeft zich ook voorgedaan. De garages in het centrum waren op enig moment echt vol. Zat er wel wat doorstroming in, maar had het ook steeds weer nieuwe voeding. Gelukkig was nog steeds wel zowel op Weeskinderendijk als bij het Energiehuis plek beschikbaar. En natuurlijk weten we dat niet iedereen daarop rekent, maar we weten ook, en dat is een uitbreiding van vorig jaar, dat er veel meer gebruik wordt gemaakt van deze parkeerruimte, parkeergarage Energiehuis en parkeerruimte Weeskinderendijk, dan vorig jaar. Mede ook vanwege de extra inzet die we daarop plegen in deze periode. Want we weten dat je die overloopcapaciteit echt nodig hebt. Dit is wel iets wat je ook de komende jaren zult kunnen verwachten. We hebben gewoon minder garagecapaciteit in de onmiddellijke nabijheid van de binnenstad beschikbaar, waarbij je die andere capaciteit extra nodig hebt. En dat past ook. Dan even de concrete vragen. Even kijken. We kunnen uit een systeem afleiden hoeveel parkeerplekken op straat er zijn. Alleen ik heb daar niet de meest recente meting van. Maar de gok is, en het is een educated guess, dat we netto geen parkeerplekken hebben onttrokken of er echt extra bij hebben gezet, de afgelopen jaren, binnen dit gebied. Er zijn er wel een paar afgegaan, maar er zijn ook wat bijgekomen. Een aantal lange werkzaamheden zijn afgerond. Het garagegebruik zelf is wel toegenomen. Daarmee is het gebruik van de parkeerplekken wel toegenomen. Een grote kans zagen we natuurlijk destijds in bijvoorbeeld zoiets als ParkBee, waarbij je garagecapaciteit achter een slagboom beschikbaar hebt. Daar hebben we tien kansrijke locaties aangeschreven. Ik heb daar geen resultaten van. Maar die kunnen we wel betrekken bij de toekomstige discussie die we nog gaan voeren over het parkeerbeleid. En de laatste vraag was... En die tien locaties waren plekken in de onmiddellijke nabijheid van het centrum, negentiende-eeuwse schil.

En de laatste vraag ging over dat systeem om eigenlijk dubbel gebruik van beschikbare garagecapaciteit te organiseren. En we hebben het toen besproken dat dat een optie zou zijn, bijvoorbeeld voor de Riedijksgarage. Een juist de Riedijksgarage is niet een garage waar je heel veel bezoekers van buiten de stad zou willen organiseren, want dan moet je best even de stad doorrijden. Maar in het kader van de hele gebiedsontwikkeling, waarbij we ook Merwekade, Kuipershaven, kijken hoe we daar de capaciteit anders kunnen verdelen, zou dit een interessante optie kunnen zijn. Hierbij geldt wel dat deze technische oplossing, die op zich heel goed werkt, heel kostbaar is per parkeerplek. Ongeveer orde grootte 50.000 euro per parkeerplek investering. Kan ook iets meer worden. En dan moet je ook goed kijken, is dat, in de afweging die we nog gaan maken, juist rond dit gebied, de juiste investering of kun je dan beter op een andere plek een nieuwe garage bouwen? En mocht dat een voorstel worden, dan gaan we eerst naar u, want het gaat wel om heel veel geld. Dat kunnen we niet zomaar uit de lopende budgetten weghalen. En voor al deze vragen, waar natuurlijk veel meer details over te melden zijn, die ik nu niet ga doen, voorzitter, denk ik, kunnen we doorpraten op enig moment in de komende maanden als we het gaan hebben over mobiliteitsbeleid. Maar daar ook bij betrekken de parkeerbalans. Waarbij we echt goed in beeld hebben en houden hoe het gaat met het vraag en aanbod en ook met wat erbij komt en wat er afgaat aan parkeercapaciteit als gevolg van alle maatregelen die je met de levendige binnenstad aan het doen bent. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik heb veel woorden gehoord. Heb ik natuurlijk begrip voor. Maar toch even heel concreet. Want die extra parkeerplaatsen door dubbel gebruik, hoeveel zijn er... We zijn een jaar verder. Het stond duidelijk in de motie. Hoeveel zijn er bijgekomen?

De heer Van der Linden: Op straat nul.

De voorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel. Op straat nul. Fysiek nul. Het kunnen er iets meer zijn. Het kunnen er iets minder zijn. Ik heb daar geen telling van nu. Maar daar kan ik natuurlijk voor zorgen. We weten wel, de beschikbare capaciteit hoe die gebruikt wordt. Die wordt meer gebruikt. De facto wordt er meer gebruikt gemaakt van dezelfde capaciteit. Geldt in de garages ook. Achter de slagbomen weet ik niet. We hebben tien kansrijke locaties aangeschreven, heb ik net gezegd. En die motie daar zou geen tijd op van, het moet binnen negen maanden geregeld zijn. Dat kan ook niet namelijk. Maar we nemen hem mee. En u heeft ook gezien in de uitgangspuntennotitie hoe belangrijk wij de auto vinden, ook over twee, vijf, tien of vijftien jaar. Hoe belangrijk de auto is en blijft de komende jaren. Naast dat we zien dat er heel veel, wat zeg ik, ongelooflijk veel nieuwe bewoners komen, die allemaal behoefte hebben aan mobiliteit. Die verhouding zal echt veranderen. Dat moet ook veranderen, anders kunnen we niet bouwen. Dat weet u. Hebben in oktober 4,5 uur over gepraat. Was een mooi gesprek. We weten ook dat die auto belangrijk blijft. Dat het nodig zal zijn om andere parkeeroplossingen te verzinnen.

Getal nu op straat is nul. Ik geloof niet dat daar meer bij gaan komen in de binnenstad. En dat wilt u ook niet, want u wilt heel veel andere functies om die binnenstad te organiseren. Groen, terrassen, levendigheid, evenementen, markt, noem maar op. Wat zeg je? Sorry, voorzitter, ik krijg een interventie.

De voorzitter: Volgens mij heeft u het voldoende beantwoord.

De heer Van der Linden: Ik wil nog even afronden op de omgeving. Kijk, het parkeren ietsje verder weg, daar komt natuurlijk veel meer capaciteit op. En u weet ook waar we mee bezig zijn. Energiehuisgarage wordt heel slecht gebruikt, maar wel steeds meer, elk jaar meer. Hij is gebouwd op piekbelasting. Daar zien we dat hij soms echt nokvol staat. Dat hebben we tot twee, drie jaar geleden nooit gehad. Weeskinderendijk gaan we natuurlijk een parkeervoorzieningen bouwen waar heel erg veel meer auto's kunnen staan dan nu. Op dit moment zit die balans goed in de balans. Maar we zien ook dat de druk wel toeneemt. En juist op piekmomenten dan hebben we echt alle capaciteit hard nodig.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat we het hierbij laten.

De heer Kuhlmann: Wilde ik kort zeggen, helaas rondom dat dubbel gebruik van bestaande plek, dan had ik gehoopt dat er iets meer was gebeurd dat tien brieven. Maar daar gaan we het later dan nog over hebben.

De voorzitter: Dat lijkt me een goed voorstel. Daar komt u vast nog op terug. Dit waren de twee vragen. Ik wens u een goede vergaderavond.

3. Toelichting op beantwoording art. 39 vragen RvO fracties FW en VSP inspraakbijdrage Vestiging AZC

Voorzitter: Mevrouw Kruger
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Klerk (CDA)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Van Leeuwen (Fractie van Leeuwen)
Dhr. Van der Net (VVD)
Mevr. Pichel (FvD)
Mevr. Simon-van Waardhuizen (Fractie van Waardhuizen)
Dhr. Van der Spoel (PvdA)
Dhr. Stam (Fractie van Waardhuizen)

Dhr. Struijk (CU/SGP)
Dhr. De Vries (VSP)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder C. van Benschop

Overige aanwezigen: Mevr. Vergouwe

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Ik geloof dat het nog iets voor half acht of acht uur is, maar volgens mij zit iedereen aan tafel en kunnen we beginnen. Welkom commissieleden en welkom mensen die op links en rechts voor mij op de tribune zitten. Vanavond gaan we het hebben over het de komst van het azc. Het college heeft een beeldvormende toelichting aangeboden in hun beantwoording van de artikel 39 vragen van de fracties Van Waardhuizen en de VSP. En daar is de Agendacommissie op ingegaan. We gaan vandaag horen over de gesloten overeenkomsten en de inhoudelijke en financiële afspraken die zijn gemaakt met het COA. Aan het dossier is ook de brief van het college aan de heer Groeneweg (inspreker) toegevoegd. En deze brief was toegezegd in de beantwoording van de artikel... Groenewege. Dank u. Zo ingewikkeld die verschillende... Net die ene letter. Maar kan zo belangrijk zijn. Vanuit de ambtenaren zal Anita Vergouwe straks de presentatie geven. Ik wil even aangeven, normaal gesproken hebben we een presentatie van vijf tot tien minuten. Deze presentatie is wat langer. En dat is met name ook omdat er zijn zoveel vragen gesteld dat alles beantwoord kan worden door deze presentatie. Normaal gesproken houden we een presentatie en dan aan het eind van de presentatie kunnen vragen gesteld worden. Ik zou vanavond het liefst willen voorstellen om het zo interactief mogelijk te houden. Zodra u een vraag heeft, tenzij je denkt van, kan wel heel even wachten tot er iets meer uitgesproken is, maar stel ze dan gerust. Voor de notulen wil ik graag even dat iedereen zich voorstelt. Begin ik hier aan mijn rechterkant.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Van der Spoel: Wouter van der Spoel, Fractie van der Spoel.

De heer Van der Net: John van der Net, Dordtse VVD.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Van Leeuwen: Van Leeuwen, Fractie van Leeuwen.

De heer Stam: Marco Stam, Fractie van Waardhuizen.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

Mevrouw Simon-van Waardhuizen: Claudia Simon-van Waardhuizen, Fractie van Waardhuizen.

Mevrouw Van Benschop: Chris van Benschop, wethouder.

Mevrouw Vergouwe: Anita Vergouwe, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De voorzitter: En op de tribune hebben we nog mevrouw Koene van Gewoon Dordt. En ik ben vanavond uw voorzitter, Kitty Kruger. Ik wil maar direct beginnen en het woord geven aan u.

Mevrouw Vergouwe: Voorzitter, bedankt. Dames en heren, ik wil u graag meenemen in de stand van zaken van de afspraken die de gemeente Dordrecht heeft gemaakt met het COA. Wat mij betreft qua inhoud ingaan op, wat is eigenlijk de inhoud van de afspraken? Wat hebben wij gedaan met de begeleidingscommissie? Een verzoek wat u als raad al in het begin van dit jaar even gedaan. Betrek die omwonenden erbij. En hoe doet u dat nu? Daar wil ik graag wat over vertellen. Wat meer vertellen over de inhoudelijke afspraken. U ziet ze op het scherm staan, vier hoofdthema's. Ik wil u even meenemen in de actualiteit rondom de voortgang van het azc en de vergunningaanvragen en wat de planning daarin is. En ook in de artikel 39 en 40 vragen. Uitgebreid aan de orde geweest. Wat zijn eigenlijk de financiële afspraken, zoals die met het COA gemaakt zijn? Ook daar wil ik u graag in meenemen. Het begint met een korte terugblik. Op 4 juli heeft het college het besluit genomen tot vestiging van een azc in Dordrecht. En dat was onder de ontbindende voorwaarde dat we wel akkoord moesten bereiken op alle inhoudelijke punten, zoals die aan de voorkant overigens ook met de raad gedeeld waren. En op 6 juli, kort na dat collegebesluit, is er ook een avond geweest voor de omwonenden, om ze te informeren over het besluit zoals dat genomen is. En ook over de inhoudelijke afspraken. Als je kijkt naar de basisafspraken, zoals we die met het COA gemaakt hebben, dan is dat eigenlijk dat het azc door het COA wordt ontwikkeld. Dat doet de gemeente niet. Het COA vraagt de omgevingsvergunning aan, plaatst de locatie ook en exploiteert het azc. Het gaat om het terrein, is u bekend, aan de Aquamarijnweg, Van der Dussenstraat. Gaat om 580 opvangplekken. En bij een reële bezetting van 90 procent heb je het dan over ongeveer 530 plekken. Termijn van 10 jaar. En uitgangspunt was, het moet budgettair neutraal zijn.

De heer Van Leeuwen: Een vraagje, voorzitter, als mag.

De voorzitter: Zeker, mijnheer Van Leeuwen. Gaat uw gang.

De heer Van Leeuwen: Dank u wel. Die termijn van tien jaar. Ik dacht dat het vijf plus vijf was. Vijf jaar nu en daarna nog ergens een knip, gaan we nog vijf jaar door? Klopt dat of heb ik me vergist?

Mevrouw Vergouwe: In de afspraken, zoals ze zijn vastgelegd in de bestuursovereenkomst, is uitgegaan van tien jaar. Dat heeft onder andere te maken met het gegeven dat vanuit de raad tijdens de artikel 69 procedure, wensen en bedenkingen procedure, is meegegeven, ga ook voor een zo duurzaam mogelijk azc. Daar heeft het COA invulling aan gegeven. Maar dat kunnen zij financieel ook alleen opbrengen met basisafspraken die tien jaar duren. Vandaar die periode van tien jaar. Belangrijk uitgangspunt van de raad was budgettair neutraal, tenminste budgettair neutraal. Daar zal ik straks een toelichting op geven. En ik zal een toelichting geven op de vervolgsafspraken die er gemaakt zijn, nadat het college 4 juli de primaire basisafspraken maakte. Even kijken. In het begin hebben wij al de volgende afspraken gemaakt. Eind september moet de bestuursovereenkomst ondertekend zijn. En dat is gelukt op 29 september. En de afspraken tussen gemeente en COA zijn daarin vastgelegd. Niet alleen in de bestuursovereenkomst, maar onder andere ook in de huurovereenkomst en in een aantal afspraken die daarbij komen. Als we kijken naar de huidige politieke situatie, dan zien we dat er ook nu weer in toenemende mate door het COA een beroep gedaan wordt op gemeenten om extra plekken, crisisnoodopvang te bieden voor asielzoekers. Het is najaar. Vorig jaar zagen we dat rond deze tijd ook. En ook nu zien we weer dat dat gebeurt. Daarnaast zijn er verkiezingen geweest en denk ik dat het goed is om te melden dat de afspraken, zoals we die nu met het COA gemaakt hebben en die getekend zijn, in principe niet van invloed zijn, noch naar de bovenkant, noch naar de onderkant op de afspraken, zoals die met het COA gemaakt zijn. Waar gaat het over? Het gaat over de aantallen mensen die opgevangen moet worden, de duur, aantal jaren, welke locatie en een aantal inhoudelijk onderwerpen.

De heer De Vries: Voorzitter.

De voorzitter: De heer De Vries.

De heer De Vries: Dank u wel, voorzitter. U had het daarnet over een reële bezetting van negentig procent. Waar is dat op gebaseerd? In alle andere asielzoekerscentra slapen ze buiten.

Mevrouw Vergouwe: Er wordt bij Ter Apel gelukkig nog niet op dit moment buiten geslapen. Maar u heeft gelijk, het is ontzettend druk bij Ter Apel. Er is een enorme druk. Toch is het zo dat op locaties waar asielzoekerscentra gevestigd zijn een gemiddelde bezetting van 90, 91 procent gerealiseerd wordt. Dat ziet u ook hier in Dordrecht terug bij de opvang voor onze Oekraïense vluchtelingen. Als er kamers zijn waar bijvoorbeeld 4 mensen kunnen slapen en daar zijn 3 mensen uit een gezin, dan wordt daar niet een vierde persoon bij geplaatst. Het kan wel zijn dat er op zo'n kamer bijvoorbeeld 4 vrijgezelle heren geplaatst worden. Maar dat leidt ertoe dat de gemiddelde bezetting op een azc, en dat doet het COA ook om de leefbaarheid op zo'n azc natuurlijk goed te houden, 90, 91 procent is. En dat is een langjarige ervaring van het COA. Want u zegt, ze slapen buiten. Dat gaat echt om Ter Apel. Het gaat om het aanmeldcentrum.

Dat is in die zin een niet vergelijkbare situatie. Korte toelichting op de inhoudelijke afspraken. U had al eerder gevraagd, zorg voor een goed overleg met de omgeving en betrek die er ook bij. Wij hebben aan de voorkant direct gevraagd om een begeleidingscommissie in te mogen stellen. Daar zitten leden in vanuit de bewonersvereniging, drie. En er zitten een aantal vertegenwoordigers van bedrijven in. Want zoals u weet, is de locatie van het azc op een bedrijventerrein. En dan is het ook goed om de omliggende bedrijven te betrekken. Wat hebben die nu gedaan, die leden van de begeleidingscommissie? Die hebben eigenlijk op alle thema's, zoals we die tot nu toe met elkaar behandeld hebben en afgesproken hebben, meegedacht. En dat hebben we ze aan de voorkant laten doen. Op het moment dat wij met het COA spraken over het thema veiligheid, hebben wij aan de voorkant opgehaald, geef ons de onderwerpen mee waar jullie aan denken als het over dit onderwerp gaat. Idem dito op meedoen en werken, enzovoorts. Naar aanleiding van de bewonersbijeenkomst 6 juli waren er vooral vanuit de bewoners veel opmerkingen rondom verkeersveiligheid. Ze vonden dat we dat onvoldoende goed hadden uitgewerkt. En de begeleidingscommissie heeft daar echt een grote rol in gehad om die afspraken rondom verkeersveiligheid verder uit te werken. En dat ging met name om de verkeersveiligheid op de Rijksstraatweg. Wat is de rol van de begeleidingscommissie in de toekomst? Wat ons betreft het meedenken over het veiligheidsplan. Dat gaan we in 2024 uitwerken. Maar ook bijvoorbeeld het meedenken over meedoen en werk. En dat geldt zeker voor de werkgeversdelegatie. En daarnaast hebben we de afspraak dat we ook, gedurende de hele periode dat het azc er staat, in overleg blijven met die omwonenden. En daar kan de begeleidingscommissie natuurlijk een hele grote rol in spelen. Als we dan kijken naar de inhoudelijke afspraak, hebben we op een aantal hoofdthema's afspraken gemaakt. U begrijpt, zeker voor de omwonenden was veiligheid en heel belangrijk thema. Primaire uitgangspunt is dat de beveiliging op het azc-terrein zelf voor rekening en risico van het COA is. Wat heeft het COA toegezegd? Er is 24/7 bewaking aanwezig op de locatie.

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Heeft het COA ook gezegd hoeveel personen per zeven uur er is of acht uur?

Mevrouw Vergouwe: Ja, dat hebben ze gedaan. En dat ligt ook vast. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de dag situatie en de avond- en nachtsituatie. In de dag situatie zijn ook personeelsleden aanwezig en worden er programma's aangeboden om mensen ook actief te houden. En dan is er één bewaker aanwezig. En in de nachtsituatie zijn er drie, en de avond. Na tien uur 's avonds. Op het moment dat het personeel weggaat, zijn er drie. Wij hebben afspraken gemaakt met het COA dat wij financiële middelen willen. En ik zal straks de financiële afspraken ook toelichten. Dat er extra ruimte is voor surveillance. En dat gaat om zeven dagen per week in de avond en nacht en ook in het weekend. Het weekend ook overdag. En we hebben afspraken gemaakt dat er extra boa's komen. Boa's die niet alleen rondom het azc lopen, maar echt de ruime omgeving van dat terrein bestrijken. Dat betekent ook Dordtse Kil III, Dordtse Kil IV, de Wioldrechtse Zeedijk en de Rijksstraatweg.

En dat geldt ook voor de surveillancedienst. We hebben expliciet afgesproken dat er ook op de Wieldrechtse Zeedijk en ook op de Rijksstraatweg, naast de locatie van het azc, goed gekeken wordt, wat is er aan de hand, enzovoorts?

De heer Van der Net: Voorzitter.

Mevrouw Vergouwe: Met hele korte lijntjes richting politie.

De voorzitter: De heer Van der Net.

De heer Van der Net: Even voor de duidelijkheid, voorzitter. Die extra boa's worden ook betaald door het COA?

Mevrouw Vergouwe: Jazeker.

De heer Van der Net: Dat had u nog niet gezegd.

Mevrouw Vergouwe: Volledig.

De heer Van der Net: En dat wilde ik even bevestigen.

Mevrouw Vergouwe: Wethouder Merx heeft dat buitengewoon helder gemaakt dat dat het uitgangspunt was. En dat hebben we uiteindelijk ook zo bereikt bij het COA. Het COA hanteert natuurlijk zelf een huishoudelijk reglement. En wij hebben daar voor een aantal punten echt aandacht gevraagd. Overlast. Ze gaan er natuurlijk vanuit dat primair de mensen zichzelf goed bezighouden. Dat er activiteiten worden aangeboden. En ik zal straks nog wat zeggen over werk. Maar als er overlast is, dan is er de ruimte voor het COA om daar ook op te acteren. En wij hebben specifiek aandacht gevraagd voor het hangen voor de ingang van het azc, om te voorkomen dat mensen daar hangen, ofwel bewoners, ofwel mensen die daar niet wonen, maar daar dan toch misschien graag verblijven. In de bestuursovereenkomst is vastgelegd dat er mogelijkheid is tot ingrijpen van de burgemeester. En dat mag u zien van heel licht tot zwaar. Het ultimatum remedium, zo heet dat dan, als zwaarste middel kan de burgemeester het sluiten van een azc inzetten. Dat mag een burgemeester natuurlijk nooit zomaar doen, omdat er een incident zich afgespeeld heeft. Het begint ermee dat de burgemeester met het COA in gesprek gaat als er sprake is van incidenten. En de burgemeester heeft diverse instrumenten. Dat kan variëren van aanwijzingen tot uiteindelijk het sluiten. Maar de mogelijkheid om dat te doen, is expliciet in de bestuursovereenkomst opgenomen. En wij hebben daar de huurovereenkomst aan gekoppeld. Daarmee denk ik een stukje waarborg.

De voorzitter: De heer Klerk.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Even met betrekking tot de veiligheid. Want wat nu uitgelegd wordt, dat is vooral wat zich afspeelt rondom het azc. Geldt dit ook voor omliggende wijken, winkelcentra en dergelijke? Kan die extra inzet daar ook bijvoorbeeld flexibel worden ingezet als daar meer overlast wordt ervaren?

Mevrouw Vergouwe: Ja, wij, de gemeente krijgt twee boa's. Dat betekent dat de gemeente ook kan bekijken waar die boa's ingezet worden. Stel dat er meer aandacht gevraagd wordt in de omgeving van een winkelcentrum, dan kan dat. Voor uw informatie, wij hebben recent een subsidieaanvraag ingediend bij het Rijk, en we zijn nog in afwachting van honorering, om preventieve maatregelen te nemen. En die hebben onder andere betrekking op die winkelcentra, vandaar dat ik het nu ook even meld, om te kunnen kijken van, hoe aan de voorkant een schouw? Hoe is met de winkelcentra gesteld, voordat het azc er is? En welke maatregelen zou je dan kunnen nemen op het moment dat er sprake is van overlast? Dat hoeft niet, maar dat zou wel kunnen. Maar het is aan de gemeente zelf om die keus te maken. En daarom hebben we ook zo ingezet op die boa's omdat we er zelf sturing op hebben. Dat geldt overigens ook voor de surveillancedienst. Op het moment dat wij zeggen, in de dichte omgeving van het azc zien we niet direct overlast, maar wij hebben het beeld dat dat elders wel zo is, die flexibiliteit is er, want het is aan de gemeente om die keuzes te maken. Wat gaan we in 2024 doen? We gaan het veiligheidsplan opstellen. We hebben de basisafspraken gemaakt. Maar dat gaan we nog netjes vervatten in de veiligheidsplannen. Dat wordt ook voorgelegd aan het Openbaar Ministerie en aan de politie. Die hebben al geadviseerd op de eerste stukken. En die betrekken we er nadrukkelijk bij. Wat we verder op het gebied van veiligheid hebben afgesproken, is dat de entree aan de Burgemeester van der Dussenstraat komt. Dat is op uitdrukkelijk verzoek van de omwonenden die wonen aan de Wieldrechtse Zeedijk. En die hebben een echte voorkeur om die entree ook gewoon elders te plaatsen. En we gaan een nulmeting doen op veiligheid en op leefbaarheid. En ook dat gaan we in 2024 doen. En dat doen we ook in de wat ruimere omgeving. Ook nadenken over, waar gaan asielzoekers mogelijk heen om hun boodschappen te halen? Zodat je dat wat breder kunt opzetten. We gaan de veiligheid en de leefbaarheid monitoren. We hebben een nulmeting. Daar komen resultaten uit. En we doen dat zowel op subjectieve veiligheid, veiligheidsgevoelens, als de objectieve gegevens van de politie. Welke cijfers zijn er eigenlijk te zien? En wat we de bewoners aanbieden, is een veilig wonen scan. En dan kunnen zij in ieder geval kijken van, hoe zijn ze gehuisvest en zou er op dat vlak, en dat hoeft helemaal niet eens met het azc te maken hebben, maar zouden er verbeteringen zijn? En dan is het aan de bewoners om daar daadwerkelijk ook zelf wat mee te doen. Ik zei het net al, op het moment dat het azc geopend is, dan gaan we natuurlijk, zou ik haast zeggen, door met het overleg. En dat doen we op diverse niveaus. Dat ziet u ook staan in de presentatie.

De voorzitter: De heer Stam heeft een interruptie.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Goed opgebouwd verhaal. Dat begrijp ik allemaal hoe het bestuurlijk in elkaar wordt gestoken. Nou hebben wij contact met die bewoners. En die hebben toch op een aantal fronten een iets andere interpretatie van die afspraken, zoals zij ze beleven. Zij vinden dat ze niet voldoende gehoord zijn. Dit is wel geïnformeerd, maar er is weinig tot geen ruimte geweest voor inspraak. En als je dan kijkt naar die veiligheid, en daar moet ik ook wel bij zeggen dat mensen natuurlijk altijd van het hele slechte uitgaan, als je 580 mensen bij elkaar gaat zetten, dan zitten er altijd wel een aantal bij die je strak moet begeleiden. Laat ik het netjes zeggen.

Maar die mensen zeggen eigenlijk van, we hebben weinig zicht op welk gebied de gemeente eigenlijk pakt voor zo'n veiligheidsscan. Er komen een aantal boa's. Hoe vaak komen die boa's daar dan? Die komen dan maar twee minuten. Die rijden een keer langs en die gaan verder kijken. En de bewoners die zijn ook niet dom van een COA. Die weten op den duur precies wanneer die boa's daar lopen. En als je dan kijkt naar de veiligheidsscan voor bewoners, wat ze daar ook tegen de borst stuit is van, we krijgen wel een scan, maar alle daaruit voortvloeiende kosten zijn voor onze rekening. Dat vinden ze wel bijzonder. Ze zeggen eigenlijk van, wij krijgen iets neergelegd, waar we eigenlijk onvoldoende inspraak op hebben gehad. En op het moment dat je dat wel had gedaan, en wat wij vorige week hebben gehoord, dan ga je daar echt wel van schrikken, in positieve zin, hoe ze daarnaar kijken. De oproep is eigenlijk vanuit die bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt, ga nog eens goed met die mensen in overleg. En ga even vragen waar die schoen wringt. Want dan zal je zien dat die bestuurlijke afspraken op een hele andere manier geïnterpreteerd zullen worden als dat we hier nu gewoon op tafel gelegd krijgen. Want er leven wel wat vragen, die je misschien op een goede manier kan oplossen.

Mevrouw Vergouwe: Ik hoor u een aantal vragen stellen en een aantal opmerkingen maken. Ik zal proberen ze een voor een te beantwoorden. Weinig ruimte voor inspraak. Wij hebben tot op heden 2 keer plenair met de bewoners gesproken. Eerste bijeenkomst waren ongeveer 120 mensen. Tweede bijeenkomst ongeveer 55. We hebben een mailadres azc Dordrecht opengesteld. Juist ook om mensen de gelegenheid te geven om te reageren. We gaan een pagina, en kijk ik even naar Jacqueline, mijn collega, openen waar mensen ook communicatie op kunnen plegen, via de website. En we hebben mensen de gelegenheid gegeven via de begeleidingscommissie inspraak te hebben. En ik weet dat de begeleidingscommissie, zeker de bewonerscommissie, ook geregeld contact heeft gehad met de omwonenden, om ook op te halen wat ze mee moesten nemen. Dan kan het natuurlijk altijd zijn dat mensen vinden dat ze te weinig gelegenheid hebben gehad om hun beeld naar voren te brengen. Ik ben zo vrij om daar iets anders over te denken. Ik kan me wel voorstellen dat mensen vinden dat ze misschien op de inhoud te weinig gehoord zijn. En dat is natuurlijk altijd het zoeken van het evenwicht tussen, wat is er mogelijk of wat is er niet mogelijk? Ik durf te zeggen dat we echt heel veel bereikt hebben, ook op het gebied van veiligheid. Maar u weet net zo goed als ik, als het gaat om onveiligheidsgevoelens, dan neem je die niet altijd weg. Dat zullen we ook echt gaandeweg, op het moment dat we open zijn, moeten doen door echt met ze in gesprek te blijven. U zegt, weinig zicht op. Hoe ga je dat doen met een surveillance en hoe ga je dat doen met boa's? De surveillance gaat zeven keer per nacht rijden. En als het goed is op onregelmatige tijden. Dat is niet zomaar een keertje. Zeven keer. Dat stelt in mijn optiek toch wel wat voor. En langs die hele route. En wij vragen ze natuurlijk om niet altijd dezelfde route te rijden. We krijgen twee boa's. Niet een kwart van een boa, met ook nog taken in de binnenstad. We gaan daar mensen voor aannemen die echt de brede omgeving van het azc in hun werkgebied hebben. Natuurlijk betekent dat niet dat er altijd boa's zijn. Maar ik denk dat je daarmee best iets substantieels biedt aan de omgeving. Als het gaat om de veiligheidsscan, die opmerking hebben we ook op de avonden al eerder gehoord. Ik snap die uitdrukking van bewoners. Ik woon niet in de omgeving van een azc.

En ik zou het ook heel fijn vinden als uit mijn scan kwam dat er iets te beveiligen viel dat dat door de overheid wordt gedaan. Tegelijkertijd is het natuurlijk zo dat iedere inwoner zelf verantwoordelijk is voor zijn eigen woonomgeving. Wij bieden iets aan. Wij zeggen ook niet, het wordt onveiliger doordat er een azc is. Maar we vinden wel dat het aanleiding is om een goed aanbod te doen. Er zullen mensen zijn die al veel hebben gedaan aan de beveiliging van hun huis. En die hoeven misschien heel erg weinig te doen. En er zullen mensen zijn die daar wat meer aan doen. Er zullen ook mensen zijn die zeggen, en toch voel ik mij veilig, ook al komt er uit die scan... Of ik heb er de middelen niet voor of niet voor over. Dat is echt de individuele afweging die mensen zelf moeten maken, zoals dat eigenlijk overal geldt. Ook daar waar er geen azc komt. Ik begrijp het sentiment. En tegelijkertijd zeg ik, ik vind het niet helemaal onlogisch dat de gemeente de kosten niet op zich neemt. Dat even in antwoord op uw vragen.

Mevrouw Kruger: Gedeeltelijk, denk ik. Want de heer Stam heeft nog een vervolgvraag of vervolgoepmerking.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Nog niet echt. Wat die mensen eigenlijk vragen, is een meer menselijke benadering. Kijk, er zijn informatieavonden geweest. Eentje zijn minder politieke partijen geweest. En daar zijn toch korte vragen, korte antwoorden algemeen. En ik snap heel goed dat het een heel lastig onderwerp is, wat je niet zomaar laat landen in een stad of in een gebied. Maar waar die mensen naar smachten, dat is eigenlijk die menselijke benadering. Ze zeggen vorige week nog, we hebben één keer de burgemeester en de wethouder zien, daarna niet meer. Bij de bijeenkomsten. Maar zoek dat persoonlijk contact op. Ga dat gesprek aan. En ga bij elkaar voelen waar die problemen zitten. Want die mensen zijn echt niet onwelwillend. En ik hoor u een heel technisch antwoord geven. Ik zou bijna zeggen, ga de politiek in. Maar daar zit een bepaald gevoel onder, wat je eigenlijk alleen maar weg krijgt door goed met elkaar in gesprek te gaan. En dat gebeurt naar de mening van die inwoners onvoldoende.

Mevrouw Vergouwe: Ik hoor uw signaal.

Mevrouw Kruger: Ik geloof dat de wethouder ook nog even een opmerking wil maken.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. Omdat ik merk dat dit een sentiment is waar het college iets mee zou moeten en niet zozeer de ambtelijke organisatie. Daarom wil ik er graag even op reageren. Ik begrijp het. Ik begrijp echt heel goed dat die zorgen er zijn. Ik begrijp ook dat er in sommige gevallen gedacht wordt van, waar is de menselijke benadering? Het is zo dat het altijd een balans zoeken is tussen, hoever kun je gaan in de menselijke benadering, zonder dat je dingen toezegt die niet waargemaakt kunnen worden? Maar ik vind het wel een terecht punt als u aangeeft dat u dit terugkrijgt. Sorry, via de voorzitter. Dat we daar weldegelijk over na gaan denken hoe we dat meer een gezicht kunnen geven en hoe we meer richting die bewoners de menselijke kant ook kunnen laten zien. Want de zorgen, of ze terecht zijn of niet, ik begrijp wel dat mensen zorgen hebben. Het is een duidelijk signaal waar wij wat mee moeten.

De voorzitter: Dank u. We gaan weer verder, denk ik.

Mevrouw Vergouwe: Als het goed vindt wil ik graag toelichten de afspraak, zoals we die hebben gemaakt rondom meedoen en rondom werken.

Mevrouw Kruger: Ik wil nog even... Mevrouw Lammens heeft nog een vervolgvraag hierop.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Ik heb even een vraag over, worden de bewoners ook gestuurd? Bijvoorbeeld, zij krijgen heel vaak medische hulp. Bij een opticien kunnen ze een bril halen. En ik hoorde ook van opticiens dat er dan bijvoorbeeld een groep van zes mensen tegelijk in de winkel staan. Die mensen moeten gemeten worden. Er is niet zoveel personeel. En die opticiens vinden het niet fijn dat er opeens zes mensen in de winkel staan. Zou het mogelijk zijn dat er een sturing is van, ga met zijn tweeën een bril halen.

Mevrouw Vergouwe: Ik ken het voorbeeld, zoals u dat noemt, niet. Maar ik vind het een heel relevante opmerking. Dat gaan wij aan het locatiemanagement doorgeven dat ze daar sturing op houden.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel.

Mevrouw Vergouwe: Want dat lijkt me niet moeilijk uitvoerbaar. Terecht. Dank u wel. Graag een stukje toelichting op afspraken rondom meedoen en werken. En dat is eigenlijk naast wat het COA al doet. Want het COA heeft daar ook een rol in, als het gaat om meedoen. We hebben afspraken gemaakt dat we extra aandacht gaan besteden aan dagbesteding. Juist omdat we het zo belangrijk vinden dat iedereen meedoet en dat mensen zich niet vervelen. Dat gaan we echt doen. En ook extra aandacht specifiek gericht op taal en op integratie. Er zijn meer gemeenten met een meedoen balie. En wij hebben gezegd, wij willen een Dordrecht balie. Wij willen graag onze eigen Dordtse vrijwilligers activeren om mee te doen. En we hebben daar ook al een gesprek over gehad met Samen Dordt, die er wel voor voelt om daar echt een belangrijke rol in te spelen. En dat betekent dat we ze vragen om activiteiten voor asielzoekers te organiseren, vrijwilligerswerk te regelen voor en door asielzoekers. En dan echt met inzet van onze eigen vrijwilligers. Ook in de vorm bijvoorbeeld van taalmaatjes. Want zeggen we, eigenlijk iedereen doet mee. En we vinden het gewoon belangrijk dat iedereen zo zijn bezigheden heeft.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis heeft een interruptie.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ik hoor vrijwilliger uit de wijk voor asielzoekers. Waarom niet gewoon werk? Want die mensen hebben heel weinig geld. En die willen heel graag, want dat heb ik gehoord bij Henrik-Ido-Ambacht, werken. Het blijkt wel mogelijk te zijn. Wat wil Dordrecht daaraan doen?

Mevrouw Vergouwe: U vraagt meteen naar mijn volgende sheet. Ik ga er graag op in. Want wij hebben een pilot afgesproken met het COA van twee jaar rondom werk. Juist rondom werk, omdat we denken dat werk een van de belangrijkste vormen van meedoen is.

Uitgangspunt is dat als volwassenen in Dordrecht op het azc komen wonen, dat ze in principe zoveel als mogelijk aan de slag gaan. Bij de Oekraïners is dat ook zo. Daar hebben we zestig tot tachtig procent van onze mensen aan de slag. Dat doen wij met inzet van KICKSTART. Wij hebben KICKSTART ook gevraagd om dat voor de asielzoekers mogen doen. Op dit moment worden we wat beperkt door de wettelijke mogelijkheden. Die zijn er wel voor statushouders. En voor asielzoekers heb je daar een wachtperiode. En we hebben een pilot uitgewerkt. Heel leuk. Want het COA wil daar zelf ook echt actief aan meedoen. Zet zich daar zelf voor in om binnen de wettelijke bepalingen, maar ook een pilot om buiten de wettelijke bepalingen te kijken hoe we mensen aan de slag kunnen krijgen. En we hebben daar een businesscase voor opgesteld, een financiële opstelling. En we hebben gezegd, en wij denken COA dat u dat ook kunt betalen, want u gaat geld besparen. Want als die mensen werken, dan hebben ze een stukje inkomen. Dan hebben ze geen leefgeld nodig. En dan kunnen ze zelf ook een stukje bijdragen aan de kosten, zoals die er zijn. En onze inzet is dat we tenminste veertig procent van de asielzoekers aan de slag krijgen.

De heer Van Leeuwen: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Leeuwen.

De heer Van Leeuwen: Ik ben het er op zich mee eens dat die mensen gewoon aan het werk gaan. Ik denk dat het goed is voor de integratie. Waarom maar veertig procent? Waarom niet een hoger percentage? Hoe komt u aan dat percentage?

Mevrouw Vergouwe: Wij dachten, wij, gemeente Dordrecht, dachten, dat zou eigenlijk nog wel meer moeten zijn. Het COA zei, nou? Wat we hebben vastgelegd, is het volgende. Tenminste veertig procent. Daar gaan we vanuit. We hebben afspraken gemaakt. Stel dat het ons lukt om meer mensen aan de slag te krijgen, dan bespaart het COA meer. Daarvan hebben we afgesproken, de helft daarvan is voor de gemeente Dordrecht. En die zet dat in juist weer om nog meer mensen aan de slag te krijgen. Maar we vinden eigenlijk dat het al geslaagd is. En dat was echt wel de inzet van het COA, als ze veertig procent van de mensen aan de slag krijgen. En dat hangt een beetje samen met het gegeven dat ze niet direct mogen werken. In je telling duurt het even voordat... Dat is een dempende werking. Vandaar. Maar als het kan, willen we dat graag naar hoger. En we hebben de goede voorbeelden van de Oekraïners aanwezig. We hebben gesproken met de werkgevers. Die willen ook. Er zit een DHL achter de beoogde locatie voor het azc. En die zegt, wij gaan verdubbelen in capaciteit. Kom maar op. Dat.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Mogen de asielzoekers die gaan werken veertig uur per week betaald werk doen? Want volgens mij was dat een voorwaarde van de gemeente aan het COA om hier een azc te vestigen.

Mevrouw Vergouwe: De voorwaarde was niet om veertig uur per week te werken. Dat beogen we ook niet, want we vinden dat er ook ruimte moet zijn om taal te leren en te integreren. Maar het moet wel een, ik noem het maar even, bijna fulltime baan zijn.

Denk in orde grootte, zo hebben we in ieder geval gerekend, van rond de dertig uur. Dat betekent gemiddeld. Want er zullen mensen zijn die veertig uur werken en er zullen er zijn die wat minder werken. Die varianten mogen allemaal. Maar we zetten bij voorkeur in op iets stevigere banen qua omvang.

De voorzitter: De heer Klerk.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. Ik had nog een vervolgvraag op de vraag van de heer Van Leeuwen. En misschien heeft u het wel uitgelegd, maar is het mij ontgaan. Die minimaal veertig procent, waar hangt het van af of dat gehaald wordt? Is dat van de kant van de werkgevers of is dat van de kant van capaciteit of heeft het met KICKSTART... Waar ligt dat aan?

Mevrouw Vergouwe: Dat hangt een beetje van de startkwalificatie van de asielzoekers af. Hoe makkelijk ze bemiddelbaar zijn naar werk. Als je kijkt naar de Oekraïners. Mensen die in het begin kwamen, waren gemiddeld genomen net wat hoger opgeleid, wat makkelijker te begeleiden naar werk, dan de mensen die nu komen. Daar moet je naar kijken. Het hangt ervan af hoeveel ruimte we krijgen om binnen of buiten de wettelijke kaders de pilot te doen. Het hangt natuurlijk ook af van de bereidheid van de ondernemers. Maar ik kan u vertellen dat ik daar heel positief over ben. Want er zijn echt diverse ondernemers ook in die omgeving die zeggen, wij hebben gewoon werk voor die mensen. Het is misschien nog eerder de ervaring van het COA, maar die hebben ook nog nooit een pilot gedaan zoals wij hem voorgesteld hebben, waardoor het percentage misschien wat aan de lage kant is gesteld. Waarbij ons ambitie hoger is.

De voorzitter: U mag nog een vervolgvraag stellen. Ik wil wel ook gelijk even zeggen, we zijn nu op de helft van de tijd en we zijn nog niet op de helft van de presentatie.

Mevrouw Vergouwe: Ik ga er zo sneller doorheen.

De voorzitter: Als het echt details zijn, het mag, maar... Gaat uw gang.

De heer Klerk: Nu heb ik al zoveel tijd besteed aan deze vraag, dan zal ik hem stellen ook. Grapje. Maar ik kan me voorstellen dat juist bijvoorbeeld die taal weer zegt van, veertig uur is niet de bedoeling, want taal is belangrijk. Moet ook. Volgens mij zijn dat ook de verhalen die ik gehoord heb, is dat juist de grootste voorwaarde waardoor het makkelijker wordt voor iemand om ergens te werk te gaan. Is dat dan uitgedacht dat iemand eerst op een bepaald niveau komt, voordat hij aan zo'n pilot meedoet?

Mevrouw Vergouwe: Dat hangt er ook weer vanaf, binnen of buiten de wettelijke kaders? Als je maar max 24 weken mag werken, kan je je voorstellen dat je zegt, je werkt 24 weken en daarna ga je wat intensiever met die taal aan de slag. Op het moment dat je buiten de wettelijke kaders gaat en je mag het hele jaar door werken, dan kun je je voorstellen je zegt, 4 dagen werken en je gaat 1 dag wat doen aan taalonderwijs. Vinden we allebei belangrijk. Er zit een stukje flexibiliteit in. Ik zal proberen iets tempo te maken, voorzitter. We hebben afspraken gemaakt rondom onderwijs en zorg.

Basisidee, in principe gaan kinderen die op de middelbare of basisschool zitten in de stad naar school. COA verzorgt, als dat nodig is, vervoer voor de basisschool en peuteropvang op het terrein. En zorg, er is vijf dagen per week zorg aanwezig op het terrein van het azc.

De voorzitter: Ik wil toch even onderbreken, want mevrouw Pichel heeft ook nog een vraag.

Mevrouw Pichel: Dank u wel voorzitter. Ik wil hem ook wel aan het eind stellen hoor, maar ik denk... Ik weet niet. Even de voorgaande slide ook. Want ik vind het heel goed om te zien dat er goed aandacht wordt besteed aan de begeleiding en de taal en het werk. En een stukje wat ik wel weer aan wil halen en wat ik ook vaker heb aangehaald, is dat je toch merkt dat ondanks dat het goed is om natuurlijk naar een besteding te kijken en de mogelijkheid om ook te voorzien in de mogelijkheid om te werken, is dat deze mensen natuurlijk niet voor niks deze kant op zijn gekomen. En dat ze komen, en ieder misschien op een andere manier, maar vanuit of een oorlogssituatie of een onderdrukkende situatie of maar een deel van het gezin deze kant opkomen. En dat gaat deze mensen gewoon niet in de koude kleren zitten. En ondanks dat ik niks aan te merken heb op dat hier op de slide staat, want dat is prima, toch zie ik daar gewoon een gat wat niet wordt gevuld. En dat zie je weer terug in mensen die hier toch al langere tijd zijn dat dat zijn effect heeft op het gezin of de mensen uit dat gezin. En mijn vraag is toch wel, wat wordt er door het COA mee gedaan?

Mevrouw Vergouwe: U stelt een hele terechte vraag. En ik moet u heel eerlijk zeggen, ik ben vergeten het op de slide op te nemen. Want het COA heeft programma's waar ze juist ook aandacht besteden aan het geestelijk welbevinden van die mensen. Staat er wel. Geestelijk welbevinden. Staat er inderdaad wel op. Geestelijk welbevinden, laatste regel. Die programma's zijn er. En die bepalen natuurlijk inderdaad mede hoe makkelijk mensen wel of niet mee kunnen in vrijwilligerswerk of aan de slag kunnen of wat dan ook. En we proberen dat ook in overleg met COA wel goed in de gaten te houden. Want wij begrijpen natuurlijk ook wel dat mensen inderdaad niet voor niets vluchten. Ook daar wel aandacht voor is. Maar er zijn programma's van het COA, en die passen ze ook ruimhartig toe. Gelet op de tijd, afspraken verkeer en vervoer. Wij zorgen dat er vier keer per dag een busje rijdt richting relevante plekken. En we zullen zorgen dat er fietslessen gegeven worden. Hebben we voor de Oekraïners ook gedaan. En we gaan fysieke maatregelen nemen. En ik zal u straks vertellen hoe we dat allemaal betalen. Maar er gaan voet- en fietspaden aangelegd worden, want dat is er natuurlijk niet allemaal nu. We kijken naar de verkeersveiligheid op de Aquamarijnweg, onder andere met extra stoplichten. En we hebben recent echt een stevig traject doorlopen, met onder andere de begeleidingscommissie, rondom verkeersveiligheid, de Rijkstraatweg, de Wieldrechtse Zeedijk en het tunneltje onder de A16 door. Daar besteden we, denk ik, ruim aandacht aan. Als u het goed vindt, ga ik deze slides heel snel door. Dit zijn plaatjes van het azc. Een volgend plaatje. Hoe gaat het eruitzien? En wat gaan ze doen? Woonunits voor max tien personen. Ze koken zelf. Ze houden het zelf schoon. En als ze werken, dan betalen ze ook een eigen bijdrage om daar te kunnen wonen. Wat is nu de planning? Aanvraag omgevingsvergunning verwachten wij eind van dit jaar.

Helemaal precies kan ik dat niet zeggen. Aanbesteding zou in Q2 plaats moeten vinden. Dan komt de productie, werkzaamheden. En het idee is dat toch, en dat is wat later dan gedacht, pas in Q1 2025 en Q2 de inhuizing kan plaatsvinden. We hadden u beloofd, en dat was natuurlijk ook aan de orde geweest in de artikel 39 en 40 vragen, wat te vertellen over de financiering. Er zijn vijf financieringsbronnen. Eenmalige middelen, faciliteitenbesluit schuine streep algemene uitkering, de huurovereenkomst en twee keer een eenmalige bijdrage. Wat gaan wij doen? We gaan een aparte projectadministratie inrichten, zoals we dat overigens ook voor Oekraïne doen. En daar gaan we alle inkomsten en uitgaven bijhouden. En richting de raad wordt er gewoon gerapporteerd via de reguliere Planning en Controlcyclus. En omdat het azc start in 2025, werken we ook op naar de begroting 2025. Is het nodig om in 2024 wat te doen, dan wordt er met een begrotingswijziging gewerkt. Als het gaat om de eenmalige middelen, dan zouden wij eigenlijk recht hebben op 16.000 euro. Dat is geld voor communicatiemiddelen. College heeft, en u heeft dat trouwens als raad ook heel duidelijk gezegd, wij willen dat het Dordrecht geen geld kost. Ook niet geld voor ambtelijke inzet. Wat hebben we afgesproken? Dordrecht krijgt 400.000 euro voor eenmalige kosten. En dat gaat over alle ambtelijke kosten, inhuur. We huren iemand in voor verkeer en vervoer, maar ook de Omgevingsdienst die wij inhuren om een advies te geven over de windmolens. Dat. Alle ambtelijke kosten, communicatiekosten en eigenlijk alle kosten, zoals we die maken in aanloop naar de vestiging van het azc. En wij denken dat we daar heel goed mee uit moeten komen. Dat als het gaat om de eenmalige middelen.

De voorzitter: De heer Stam heeft even een interruptie.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Die financiën heb ik toch wel wat strakkere vragen over. Het is natuurlijk hartstikke mooi dat het geld binnenkomt, maar dat is evenals bij een begroting, zegt helemaal niks. Het gaat er gewoon om van, wat gebeurt er in zo'n jaar? En nou zijn er natuurlijk in het land ook andere gemeentes die bezig zijn met een asielzoekerscentrum. Niet zo heel ver hier vandaan dan Hoorn, daar is zelfs een college over gestruikeld. En er waren twee belangrijke uitgangspunten die daaraan ten grondslag lagen. Eén was draagvlak. Hebben we het net over gehad. En twee waren de financiële risico's. Hoe ziet u dan die verhouding tussen de Dordtse afspraken en de andere afspraken? Zijn die dan zo specifiek dat wij kostendekkend zijn? En de tweede vraag die ik heb, u geeft aan in die spreadsheet of in uw presentatie dat die uitkering onderdeel gaat uitmaken van de algemene uitkering. Dat stond daarnet voor...

Mevrouw Vergouwe: Ik zal het zo uitleggen.

De heer Stam: Want als die in de algemene uitkering zit, dan heeft onze wethouder financiën nog niet zo lang geleden gezegd, die heeft te maken met plussen en met minnen. En dan is mijn vraag, blijft er dan één pilaar tien jaar lang keihard overeind staan in die algemene uitkering en dat is die bijdrage van het COA?

Mevrouw Vergouwe: Vindt u het goed, mijnheer Stam, dat ik eerst mijn toelichting geef op alle financieringsbronnen en hem aan het eind even meepak als beantwoording van de vraag?

De heer Stam: Ik vind het prima, voorzitter. Maar dan ben ik ze in ieder geval kwijt.

Mevrouw Vergouwe: Ja, zeker. Maar dat vind ik ook, als u dat goedvindt, dan wil ik dat graag zo doen.

De voorzitter: Ze staan genoteerd.

Mevrouw Vergouwe: Ik heb net gezegd wat we aan eenmalige middelen krijgen. En dat is denk ik aanzienlijk meer dan je regulier zou krijgen. En we hebben natuurlijk aan de voorkant echt gekeken, wat hebben we aan eenmalige kosten? En natuurlijk is dat een inschatting, maar ik durf in ieder geval van de afgelopen periode wel te zeggen dat we goed uitkomen. En u begrijpt dat we niet krap begroot hebben in de gesprekken die we met het COA gevoerd hebben. We hebben ook wel enige ruimte gecreëerd om een tegenvaller op te kunnen vangen. Als het gaat om faciliteitenbesluiten algemene uitkering, dat zijn communicerende vaten. Is een beetje technisch verhaal. Maar u heeft een financiële achtergrond. Wij zouden recht hebben op 397.000 euro, als je uitgaat van de 90 procent bezetting. Wij krijgen 435.000 euro. Dat hebben wij vastgelegd in de bestuursovereenkomsten. We krijgen een beetje meer. En daar gaat een deel van in de algemene uitkering zitten en een deel wordt aangevuld vanuit het faciliteitenbesluit. Hoe werkt dat? Het heeft te maken met de vraag, zijn mensen hier ingeschreven als inwoner of niet? En mensen kunnen niet direct ingeschreven worden als inwoner. Dat duurt eventjes. En op het moment dat ze hier al wel wonen of in ieder geval de plekken er zijn, maar ze zijn nog niet ingeschreven, dan wordt het aangevuld vanuit het faciliteitenbesluit. Laat ik het maar zo... Dat is denk ik de meest eenvoudige beantwoording. Wij krijgen die middelen in de algemene uitkering. En dat betekent dat er alle ruimte is om daar zelf invulling aan te geven. Want ik zei net, we krijgen surveillance en we krijgen klassenassistenten. Wil je voor de surveillance 50.000 euro uitgeven of wil je daar 100.000 euro voor uitgeven? Wil je 4 parttime klassenassistenten of wil je daar fulltimers voor hebben?

De heer Stam: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Stam.

De heer Stam: Een verduidelijkende vraag. U geeft aan, wil je daar 50.000 voor besteden of 100.000? Bedoelt u daarmee de middelen vanuit COA of overige middelen uit de algemene uitkering?

Mevrouw Vergouwe: Dit zijn de middelen die we extra krijgen in de algemene uitkering. Het is altijd aan de gemeente om alle middelen vanuit de algemene uitkering te bestemmen. Maar dit zijn de extra middelen die we krijgen in de algemene uitkering. En zoals dat geldt voor middelen in de algemene uitkering, is het aan de gemeente waaraan je ze uitgeeft. Op het moment dat we het azc niet meer hebben, hebben we die middelen ook minder in de algemene uitkering. We hebben een huurovereenkomst gesloten met het COA. Wij krijgen een vergoeding voor alle grondexploitatiekosten, want het maakt deel uit van de grondexploitatie Dordtse Kil IV, omdat het nou eenmaal op dat bedrijventerrein gevestigd is.

Kosten voor bouwrijp maken, rentederving, OZB derving. Want stel dat we er een bedrijf hadden gevestigd, dan had de gemeente recht gehad op een andere OZB-bijdrage dan nu. Dat hebben we allemaal financieel verwerkt. En ik durf u te zeggen dat er nog best enige ruimte zit. We krijgen middelen voor onderwijshuisvesting. Dat gaat over middelbaar onderwijs en andere eenmalige uitgaven. Bijvoorbeeld de veilig wonen scan. En die middelen zijn, ik durf dat hier wel te zeggen, echt ruim voldoende om alle uitgaven, voor zover u ze niet kunt dekken vanuit de extra middelen in de algemene uitkering, om die op te vangen. Daar speelt een bijzonderheid bij. Voor de meer financieel ingestelde commissieleden, die weten dat waarschijnlijk. Geldt wat in een grondexploitatie zit, mag je er niet direct uithalen. Dat mag namelijk pas op het moment dat de grondexploitatie afgesloten wordt na tien jaar. Er is door de raad een reserve opvang ontheemden ingesteld. Die kan benut worden om bijvoorbeeld uitgaven voor onderwijshuisvesting te doen. Op het moment dat de grondexploitatie wordt afgesloten, wordt er afgerekend en vallen die middelen weer vrij. En daar mist die budgettair neutraal.

De voorzitter: De heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Nog een vraag. Die middelen die gereserveerd zijn bij jaarrekening, die 9 miljoen, die zijn vrij besteedbaar. Waar je onder andere je ontheemden van kan doen. Als je zoveel middelen hebt, waarom zeg je dan... En dan kijk ook een beetje naar de wethouder. Als je een gebied van één kilometer rond het azc pakt en je doet zo'n veiligheidsscan, waarom neem je die kosten dan ook niet voor je rekening?

De voorzitter: Ik denk dat dit even een vraag is aan de wethouder.

De heer Stam: Daarom keek ik ze al aan.

De voorzitter: En die gaat ze ook... Dat was ook de goede kant op. En die gaat ze nu ook... Graag.

Mevrouw Van Benschop: U heeft het denk ik... Sorry, via de voorzitter. Ik denk dat de heer Stam het heeft over de middelen die in die reserve opvang ontheemden zitten. De negen miljoen die gereserveerd is?

De heer Stam: Ik hoor net uw collega zeggen van, er is een overvloed aan middelen, de algemene uitkering en die andere middelen. Ruimhartig is er begroot door het COA. Je hebt die negen miljoen. Dan kan ik me zomaar voorstellen als een kilometer rondom het azc pakt, dat die kosten echt geen miljoenen bedragen om die bewoners enigszins tegemoet te komen. De vraag is eigenlijk van, bent u bereid om daarnaar te kijken en eventueel toe te passen?

Mevrouw Van Benschop: Dan begrijp ik de vraag. Als het gaat over de reserve opvang ontheemden, dan is dat breder dan alleen het azc. Want de middelen die daarin zitten, gaat ook over de Oekraïne-opvang. Dat gaat eigenlijk over alle dingen waar we tegenaan lopen überhaupt in Dordt. Die middelen zijn niet, in die zin, over.

Die zijn gewoon bestemd om die opvang goed te kunnen organiseren. Het feit dat we het met het COA goed geregeld hebben financieel, betekent niet dat we aan de voorkant zeggen, laten we daar extra middelen uit uitgeven. Omdat we ook gewoon willen zien, wil de raad misschien ook wel of de bewoners juist intensiveren op bepaalde maatregelen die we gaan nemen. De middelen die in de algemene uitkering komen, die extra middelen vanwege het azc, die dekken in ieder geval de kosten die we nu gemaakt hebben. Maar je wil daar ook nog iets ruimte houden, mocht je daar nog wat willen bijschaven of bijsturen, zoals we natuurlijk ook net te horen kregen dat je mogelijk wil inzetten op meer onderwijsassistenten, meer surveillance. Dat is eigenlijk de onderbouwing waarom we de afspraken die er nu liggen hier uit dekken. En dat krijgt de raad allemaal inzichtelijk, maar daar komt mevrouw Vergouwe zo meteen op, hoe de raad ook in de gaten kan houden, welke middelen blijven er dan nog over?

De heer Stam: Een kleine aanvullende vraag, voorzitter.

De voorzitter: Een hele kleine aanvullende vraag.

De heer Stam: Die negen miljoen heeft uw collega wethouder financiën van aangegeven dat dat vrij besteedbare middelen zijn. Daar zou je zelfs lantaarnpalen voor kunnen kopen. Blijft toch nog de vraag staan, bent u bereid om die bewoners daar enigszins in tegemoet te komen of moeten we dat dan via een motie regelen?

Mevrouw Van Benschop: Zoals we het nu hebben gehoord... Ik denk dat ik dan vraag niet goed begrijp, want we komen de bewoners tegemoet in de omgeving met alle maatregelen die we gaan nemen. Ik snap niet wat dan de exacte vraag is als...

De voorzitter: Ik kan er eventjes wel op reageren. Ik denk, voor zover ik als voorzitter kan reageren, dit is echt een hele duidelijke politieke vraag. Ik denk, ik laat hem toch even gaan, omdat de wethouder aan tafel zit. Maar het lijkt me goed om deze vraag eventjes vast te houden en daarop een later moment op terug te komen.

Mevrouw Vergouwe: Ik denk overigens, want dat was ook de voorwaarde vanuit zowel de raad als het college, dat de middelen, zoals we die krijgen van het COA of van het Rijk, gewoon voldoende moeten zijn om alle maatregelen te treffen. En met de afspraken, zoals we ze nu hebben, zijn die middelen ook gewoon ruim voldoende. Als u vraag betrekking heeft op aanvullende uitgaven, dan zou dat kunnen. Maar wij gaan er eigenlijk vanuit dat de middelen gewoon echt ruim voldoende zijn. Eenmalige uitgave bijdrage infrastructuur. Er is door de omwonenden nadrukkelijk gevraagd om juist ook in de omgeving van het azc, de tunnel onder de A16, de Wieldrechtse Zeedijk en de Rijksstraatweg, maatregelen te nemen, en op de Aquamarijnweg, om het veilig te maken. Dat komt niet alleen ten goede aan de bewoners van het azc, maar ook juist aan de omgeving. En wij hebben met het Rijk de afspraak gemaakt dat wij daar 1,3 miljoen euro voor krijgen. En wij gaan, ik schat in, begin 2024 aan uw raad een verzoek om krediet voor te leggen. En de dekking daarvoor vinden wij in die bijdrage vanuit het Rijk. En dan kunnen we daar denk ik goede dingen voor doen als het gaat om verkeersveiligheid in de omgeving. Als het gaat om de uitgaven, meedoen en werken, we gaan die pilot doen van twee jaar, zeiden wij u al.

En wij krijgen gedurende twee jaar drie ton van het COA om taallessen te geven, te organiseren, die Dordrecht balie en werktoeleiding. En op het moment dat het ons lukt om meer mensen aan de slag te krijgen en het COA meer bespaart, dan zeggen we, dan is de helft daarvoor voor de gemeente Dordrecht, wel bedoeld echt om mensen aan het werk te helpen, mensen aan taalonderwijs te helpen, enzovoorts. Ook daarmee denken wij dat we voor de bewoners van het azc goede dingen kunnen doen. En we hebben met het COA afgesproken dat we dat na twee jaar evalueren.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel, voorzitter. U zei net van, ze krijgen lessen Nederlands en enzovoort. Dat is integratie, neem ik aan. Is er bij die integratie ook hoe ze met... Wat houden die integratielessen eigenlijk in? Is dat, hoe gaan we met elkaar om in Nederland?

De voorzitter: Ik zit even te kijken, omdat we nog heel weinig tijd hebben. Dit is een hele gedetailleerde vraag.

Mevrouw Vergouwe: Ik kan hem ook na afloop even beantwoorden, als u dat graag wilt?

De voorzitter: Zullen we die even bewaren?

Mevrouw Lammens-Oost: Ja.

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Ik lees nergens over de IND. Komen er genoeg mensen van de IND op het centrum, zodat de mensen eerder weten of ze mogen blijven of teruggaan? Want dat scheelt zoveel met stress. Ook de veiligheid.

Mevrouw Vergouwe: Wij vragen daar heel nadrukkelijk aandacht voor. Is ook gerelateerd aan mogen werken. Want ze moeten een werkvergunning hebben. En daar is de IND de bottleneck. Rijk heeft afgesproken dat ze van vijf BRP-straten, de inschrijving bij het UWV en de IND naar zes gaan. Daarmee is het probleem, zo eerlijk moeten we ook zijn, nog steeds niet opgelost. Maar er wordt wel, dat is een beetje een landelijk vraagstuk, nadrukkelijk aandacht voor gevraagd om wel te zorgen dat dat zo goed mogelijk geregeld wordt. Alleen dat kunnen we niet in Dordrecht alleen oplossen.

De voorzitter: U mag zo nog. Ik wil eventjes zo nu... Laten we even de presentatie afmaken. En als we nog tijd hebben, kunt u altijd nog de vragen stellen. En anders kunnen we achteraf nog zien hoe we dat gaan beantwoorden. Daar kunnen we het met elkaar over hebben. Gaat u verder.

Mevrouw Vergouwe: Ik kom eigenlijk al bij het totaalbeeld. Uitgangspunt was tenminste budgettair. Dat is zo. En er zit denk ik op alle onderdelen voldoende ruimte, als er extra kosten zijn, om die ook echt nog wel op te kunnen vangen.

We gaan een eigen projectopzet maken met een eigen administratie. En we leggen elke keer in de reguliere Planning en Controlcyclus verantwoording af aan de raad, zoals u dat ook gevraagd heeft. En er zijn bijsturingmogelijkheden, zeker vanuit die middelen die komen vanuit de algemene uitkering, om keuzes te maken als er het beeld is dat het inhoudelijk anders zou moeten. En daarmee zou ik ook mijn presentatie willen afsluiten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik eerst even mevrouw Kamphuis nog het woord geven.

Mevrouw Kamphuis: Ik vroeg me ook af, komt de IOM en Dienst Terugkeer en Vertrek ook op het centrum?

Mevrouw Vergouwe: Daar moeten nog afspraken over gemaakt worden. Vaak op een wat groter centrum is dat zo. Dordrecht is een wat groter centrum. Die afspraken moeten wij nog gaan maken. Maar zoals dat ook met de zorg is, ook daar geldt vijf dagen in de week is er zorg aanwezig. Gelet op de grootte van het centrum, verwacht ik dat wel, maar ik weet dat niet zeker.

De voorzitter: Zijn er nog dringende vragen? We hebben nog vijf minuten. Daarin wil ik er drie gebruiken nog voor vragen stellen. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Zonder dat ik dit heel kritisch bedoel, want ik bedoel het echt opbouwend, maar ik zie hier heel veel informatie. En over het algemeen heb ik zoiets van, ik geloof dat wel. Ik geloof wel dat uw werk goed wordt gedaan en dat deze inzet echt wordt getoond. En dat dat ook echt wel goed komt. En ik maak me toch echt wel zorgen, want we zien allemaal informatie en het gaat allemaal om geld en alle details. En dat geloof ik allemaal wel. En dan denk ik, de vraag die ik net stelde, en dan zien we een één zinnetje, geestelijk welbevinden. En dan denk ik, wat kunnen mij al die procentjes en getalletjes en dingetjes... Ik geloof wel dat dat goedkomt, maar dit ding, dit punt om te kijken van, waar zit dat in?

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Pichel: Ik vind het zo onderbelicht.

De voorzitter: Uw vraag is meer van, kunt u wat explicieter zijn over het welbevinden van de bewoners?

Mevrouw Pichel: Ik hoef daar nu niet... Want dat kan misschien op een ander moment. En het gaat niet eens dat ik nu dat antwoord moet krijgen. Maar ik merk dat het zo onderbelicht is. En al dat andere, dat geloof ik wel.

Mevrouw Vergouwe: Maar we kunnen, als u dat graag wil, daar best nog wel, maar op een andere manier gewoon een toelichting geven op, wat doet het COA daar precies aan? Want dat kan u misschien gewoon een reëel beeld geven. Zo doen?

De voorzitter: Dan kijk ik even rond. Ik zie niemand meer met zijn vinger naar de knoppen gaan.

De heer Wringer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Een korte opmerking. De vraag van mevrouw Pichel en de vraag van mevrouw Boom, kunt u die ook gewoon schriftelijk beantwoorden en delen met de hele raad?

Mevrouw Vergouwe: Ja hoor.

De voorzitter: Dan rest mij nog één vraag. Dat is, bent u voldoende geïnformeerd om het zo hierbij te laten? Ik kijk rond. Dat is een speciale methodiek, heb ik geleerd. Ik zie iedereen knikken. Dan dank ik u allen voor deze bijeenkomst. Dank u wel.

4. RV Uitvoeringsprogramma Opgave Arbeidsmarkt & Menselijk kapitaal

Voorzitter: De heer Struijk

Raadsgriffier: De heer Boogaard

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van Ballegooijen (VVD)

Dhr. Van den Berg (CDA)

Dhr. Droog (CU/SGP)

Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)

Mevr. Kamphuis (SP)

Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)

Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)

Mevr. Kruger (GroenLinks)

Mevr. Schnabel (PvdA)

Dhr. De Vries (VSP)

Portefeuillehouders: wethouder C. van Benschop

Overige aanwezigen: Mevr. Van Zimmeren

De voorzitter: Beste mensen, wij zijn vanavond bijeen voor het raadsvoorstel Uitvoeringsprogramma Opgave Arbeidsmarkt en Menselijk Kapitaal. Deze vergadering is oordeelsvormend. We hebben zojuist vastgesteld dat het quorum aanwezig is. We kunnen gewoon wettig vergaderen. We beginnen traditioneel nadat ik iedereen hartelijk welkom heb geheten. Dat wil zeggen de griffier, dat wil zeggen de wethouder en daar mevrouw van de ambtelijke ondersteuning daarnaast, raads- en commissieleden en alle kijkers die in groten getale thuis voor de buis zitten.

En die willen graag weten wie jullie zijn. We gaan een voorstellingsrondje doen. En ik ga deze keer maar eens van links naar rechts. Ik begin bij de griffier.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

Mevrouw Van Benschop: Chris van Benschop, wethouder.

Mevrouw Van Zimmeren: Ingrid van Zimmeren, programmamanager Arbeidsmarkt en Menselijk Kapitaal.

De heer De Vries: André de Vries, VSP.

De heer Droog: André Droog, ChristenUnie/SGP.

De heer Kleinpaste: Gert-Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Van Ballegooijen: Luca van Ballegooijen, Dordtse VVD.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Van den Berg: Elco van den Berg, CDA Dordrecht.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

De voorzitter: En mijn naam is Leen Struijk. En ik mag vanavond dit gezelschap voorzitten. Waarom hebben we deze vergadering? Dat is heel eenvoudig. Er is een politieke vraag. Wat vindt de commissie van de focus die door het college wordt gelegd binnen de drie programmalijnen? Die drie programmalijnen kent u natuurlijk uit uw hoofd. Maar de mensen die misschien meekijken weten dat niet. Ik zal ze heel kort even benoemen. De eerste lijn is het arbeidspotentieel van de beroepsbevolking benutten, vergroten en behouden. De tweede lijn, toekomst voor de Dordtse jeugd. En de derde lijn, samenwerken op banen met impact. En nu komt de vraag, wie van de aanwezigen wil hierover het woord gaan voeren? Kijk, ik dacht al, ik ga de vergadering sluiten, maar dat gaan we toch niet doen. Gelukkig zie ik aardig wat vingers. En ik ben net van links naar rechts gegaan. Laat ik nu gewoon van rechts naar links gaan. En dat betekent dat mevrouw Kamphuis van de SP als eerste haar mening mag geven. Aan u het woord.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Beter benut en vergroot en behouden van het arbeidspotentieel van de Dordtse beroepsbevolking vinden wij in deze Startnotitie een goed idee. Daarom houden wij ons verhaal erg kort, vanwege de tijd.

Echter moeten wij niet vergeten dat gezondheid op één staat en blijft staan. Dat wil zeggen dat wij niet willen werken met bedrijven die PFAS uitstoten. Tevens vragen wij ons af waarom er voor deze wijken is gekozen en niet voor de rest van Dordrecht? Ook vinden wij dat er met het COA gesproken moet worden om te kijken of de bewoners aldaar ook aan het werk gesteld kunnen worden. Zo kunnen wij de verveling van deze mensen tegengaan en geven hun kansen in de toekomst, mochten ze blijven. Tevens vinden wij ook dat wij de leerlingen van de scholen niet moeten vergeten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kamphuis. Dan ga ik naar mevrouw Schnabel. En voor alle zekerheid zeg ik maar even, we mogen interrumpen.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. We lezen veel ambitie in het Uitvoeringsprogramma, op hoofdlijnen. En dat is goed, vinden we. We willen de opleidingspositie van mensen versterken, groenpluk voorkomen en bedrijven en werkgevers helpen personeel te vinden en tegemoet te komen in de opgave van verschillende sectoren. We missen wel een paar dingen. In lijn één, waarin het gaat over werken en wijken, lezen we dat onbenut arbeidspotentieel vooral terugkomt bij vrouwen, jongeren, migranten of inwoners zonder opleiding. Wij vragen ons dan af, hoe zorgen we ervoor dat de mensen die nu bijvoorbeeld een uitkering hebben niet in een armoedeval terechtkomen door meer te gaan werken? Want meer salaris is ook minder toeslag. Daarnaast, over welke honderd mensen hebben we het? Honderd mensen zijn in principe zo gehaald in 2024. En als we het bijvoorbeeld hebben over mensen die al een baan zoeken, gaat dat meer dan gemakkelijk?

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Kleinpaste heeft een interruptie voor u.

De heer Kleinpaste: Ik hoorde dat we mochten interrumpen. Ik ben even nieuwsgierig, want inkomenspolitiek is toch over het algemeen de nationale politiek en niet lokaal. Hoeveel heeft mevrouw Schnabel van de PvdA er dan zelf voor over om iets te beïnvloeden als het gaat om dat gat wat kan ontstaan doordat toeslagen minder worden als je iets meer gaat verdienen? Want volgens mij gaan we er niet echt over, tenzij we er ook geld bij leveren.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, heeft u er iets voor over?

Mevrouw Schnabel: Jazeker. Maar waar het ons om gaat, is, omdat we natuurlijk nu een focus kunnen aangeven en het voor ons een zorg is dat deze mensen, die beoogd worden nu aan het werk gaan, dat we er rekening mee moeten houden dat dit soort situaties ontstaan. En dat dat ook moet opgenomen worden in de notitie. In ieder geval dat ervan uit wordt gegaan dat dit een probleem kan opleveren op langere termijn.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Kleinpaste nog niet tevreden gesteld is.

De heer Kleinpaste: Natuurlijk ben ik het met mevrouw Schnabel eens dat het aandacht behoeft. Alleen als we het opnemen in een lokale notitie, ben ik altijd heel erg benieuwd wat er dan ook in die lokale notitie aan gaan doen.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, kunnen we er wat aan doen?

Mevrouw Schnabel: Het is inderdaad vrij lastig, omdat het nationaal geregeld wordt. Maar desalniettemin is dit een integraal onderdeel van Dordt West en kun je in principe ook met de sociale dienst kijken hoe je dit kunt aanpakken. Maar ik ben ook benieuwd naar de reactie van de wethouder hierop straks. Als ik dan verder ga.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Er wordt gesproken over 100 mensen, maar er worden geen criteria meegegeven wie die 100 mensen dan precies zijn en over welke mensen dat dan gaat. We vinden het wel van waardevol belang dat dat ook wordt meegenomen. En we zijn benieuwd hoe... Want er staat, hoe gaan we in de wijk... Of we zijn benieuwd, hoe gaan we in de wijk gebruikmaken van de kracht van sociale structuur? We begrijpen niet helemaal wat dat inhoudt. Daar zijn we benieuwd naar. Als het over lijn twee gaat. Er wordt gesproken van een inschatting van 2.600 jongeren in Dordrecht die niet ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling, economisch niet zelfstandig zijn en wel beschikbaar. We zijn benieuwd waar die inschatting vandaan komt. Of dat van een nulmeting is? En of ook bekend is wat de belangrijkste redenen zijn waarom dat deze jongeren zijn uitgevallen? We zouden graag deze groep nader gedefinieerd zien. En we maken ons een beetje zorgen over jongeren met een Wajong-uitkering, omdat die vaak extra kwetsbaar zijn. En we ook benieuwd zijn hoe daar dan op ingespeeld wordt. En als laatste lijn drie. We zien het UWV niet terugkomen. En we vragen ons af waarom dat dat zo is? We zijn ook benieuwd, omdat er wordt gesproken over een streepje voor, wie gaat dat streepje voor dan krijgen, als het over werkgevers gaat? En wat houdt dat in? En hoe kan je dat juridisch hardmaken? En in het schema staan bij een aantal punten over goed werkgeverschap, helemaal aan het einde, dat daar geen dekkingsbron op van toepassing is. En wat wij ons dan afvragen is, wordt dan niet geïnvesteerd in goed werkgeverschap? Want we leven in een kapitalistische samenleving. En tegelijkertijd streven we menswaardige doelen na. Maar we zien niet helemaal hoe dan die spanning opgelost gaat worden. Daarnaast als laatste, goed werkgeverschap is het vergroten van bestaanszekerheid. Hoe gaan we dat dan feitelijk doen? En we vragen ons af welke rol de FNV en de Arbeidsinspectie spelen in dit uitvoeringsplan. We denken eigenlijk met... Maar misschien is dat een beetje voorschot. Ik hou het hier eventjes bij.

De voorzitter: Ik denk dat u de wethouder al aardig wat werk bezorgd heeft. Maar misschien dat je het gras voor de voeten van wat collega's weggemaaid hebt. Dan scheelt dat. We gaan naar mevrouw Kruger, GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Dank u wel, voorzitter. Als GroenLinks kunnen we zeker positief reageren op de vraag of we binnen de drie programmaliijnen van de opgave de juiste focus aanbrenge. Eigenlijk alles wat we wensen komt daar ook wel in voor.

We hebben wel een paar opmerkingen, die mogelijk op een andere manier geformuleerd kunnen worden. Nog steeds wordt er in dit stuk gesproken over hoog en laag opgeleid. En wij vinden dat de hiërarchie tussen mensen van de verschillende opleidingen, die moet nu eindelijk eens doorbroken worden. Wij hebben er ook niet echt een oplossing voor van hoe je het dan moet benoemen, maar laten we het er toch eens wat meer over hebben. En dan ook recht doen aan eenieder die een opleiding volgt. Want hoe leert iemand? Dat is voor iedereen zo verschillend. Ee één door na te doen, de ander door boeken te bestuderen en een derde weer om... Weet ik veel op wat voor manier. Hoe gaan we dat doen? Dan wordt er gesproken over inpassing van mensen met problemen. Bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting, schulden, psychische problemen, verslavingsproblemen. En dat vinden we ook nog iets te onderbelicht in dit stuk van, hoe ga je daarmee om? Want dat is ook weer waardoor mensen soms niet aan het werk kunnen. Hoe ga je dat begeleiden? En een derde zorg die we hebben is, er is nu een tekort aan arbeidskrachten. Die worden onder andere ook ingevuld door bijvoorbeeld mensen nu zonder diploma, maar die wel kunnen voldoen aan de eisen die gesteld worden om het werk te kunnen uitvoeren. Wat als de arbeidsmarkt straks weer aantrekt. Is er dan weer een voorkeur voor mensen met een diploma of blijven dan de ervaringsjaren meetellen en kunnen mensen dan gewoon in het werk blijven? Dat zijn een aantal punten die wij hier nog uitgehaald hebben uit het grote geheel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kruger. Ik heb misschien een suggestie voor hoog en laag opgeleid. Als we dat nu voortaan divers opgeleid noemen. Dat moet GroenLinks wel aanspreken.

Mevrouw Kruger: Dat woord divers vind ik uitstekend.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, dank u wel. Volgens mij is best wel een gangbare term tegenwoordig, praktische intelligentie en theoretische...

Mevrouw Kruger: Voorzitter, mag ik daar heel even op reageren?

De voorzitter: Ja, u mag daar kort op ingaan, maar ik denk dat ik weet wat u gaat zeggen. Maar doe uw ding.

Mevrouw Kruger: Ik heb dat ook een tijd gebezigd, praktisch en theoretisch opgeleid. Maar er zijn ook mensen die theoretisch opgeleid zijn.

De voorzitter: Mensen, even aandacht graag voor mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Er zijn mensen die bijvoorbeeld op een universiteit zitten en die kunnen heel praktisch worden opgeleid. Het zijn verwarrende woorden, want in elke laag ook weer heb je praktijk en heb je theorie. Daarom worstel ik zelf ook nog wel een beetje met die termen. Maar hoog en laag opgeleid, dat brengt zo'n hiërarchie met zich mee. Daar kunnen wij als GroenLinks natuurlijk... Blijven we ons tegen verzetten.

De voorzitter: Ik kan me er wat bij voorstellen. Maar ik denk dat de juiste terminologie nooit iedereen tevreden zal stellen. Welke terminologie dan ook. Mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank u wel. Mooi stuk. Ik denk, het zoeken naar een baan die passend is bij je skills en talent ook zorgt voor werkplezier en bijdraagt aan het geluk. Op veel facetten kunnen we ons ook vinden, in de focus die wordt aangebracht. Wat ons wel opvalt in de programmalijn één, en dat willen we graag meegeven, is dat die focus op fulltime... Daarbij de vraag van, is dat het hoogst haalbare? Is dat echt het doel dat iedereen een veertigurige werkweek heeft? Als ik in mijn omgeving kijk en diverse vrienden juist zie eerder naar de 32 uur werk, soms zelfs minder. Ik hoor een werkgever Achmea, die de standaard werkweek naar 34 uur zet. Dat is de vraag aan de wethouder van, is dat het enige doel? Want vaak in de tijd dat mensen niet aan het werk zijn, is er ruimte voor hetzij gezin, vrijwilligerswerk, opleidingen. Volgens mij, een deel van de raadsleden werkt ook niet allemaal volledig fulltime. We doen veel goed werk ook hier in de raad voor Dordt. Dat is een aandachtspunt. Wat ons daar wel weer in aanspreekt, is het de wijk ingaan en mensen te luisteren van, waar heb je behoefte aan? Wat voor werk of baan zou bij jou passen? Ik denk dat dat echt een hele mooie is. En als laatste heb ik nog wel een vraag. Dat ging eigenlijk over de programmalijn drie. Daar wordt gesproken over werken aan banen die om verschillende opleidingsniveaus vragen en tegelijkertijd passen bij de te ontwikkelen beroepsbevolking. En ik vroeg me af, gaan wij die te ontwikkelen beroepsbevolking ontwikkelen of hoe gaan we dat doen? Of is dat iets... Ik vond het een bijzondere stelling. Dit was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Berg. En mijnheer Katif van Beter voor Dordt.

De heer Katif: Voorzitter, dank u wel. Ik zal even de drie lijnen op willen reageren met vier beschrijvingen. Uiteraard onderstrepen wij de drie programmalijnen. Daar is geen bezwaar tegen. En ik wil het wat algemener houden. Het beter benutten, vergroten en behouden van arbeidspotentieel in Dordrecht heeft verschillende voordelen. Allereerst draagt het bij aan de verbetering van het ondernemingsklimaat door de lokale arbeidskrachten optimaal in te zetten. Dat leidt tot een efficiëntere en een productievere werkomgeving. Staat ook in het stuk, maar dit is gewoon wat compacter. Daarnaast bevordert vragen van een maatschappelijke bijdrage van ondernemers in de stad de sociale verantwoordelijkheid van bedrijven. Dat noem ik met name echt de verantwoordelijkheid van bedrijven. Dat kan leiden tot een positievere perceptie van de ondernemingen in de gemeenschap, oftewel in Dordrecht. Het bieden van banen die aansluiten bij de vaardigheden van talenten van inwoners, stimuleert niet alleen individuele groei, maar draagt ook bij aan een duurzame, lokale werkgelegenheid. Dat spreekt natuurlijk even GroenLinks zonder meer aan. En het versterkt ook de binding tussen inwoners en de stad Dordrecht. De wederkerigheid, waar in het stuk over gesproken wordt, tussen de gemeente en de ondernemers, zorgt voor een, ik vond het een mooi woord, iemand anders zei, dat moet je niet doen, dat heet synergetische relatie. Oftewel, er zit een synergie in de relatie. Een beetje hoog opgeleid, volgens mij. Waarin beide partijen profiteren van een bloeiende economie en een sterk sociale structuur. Even terug naar de focus op de groei van de economie.

Vond ik wel een hele mooie om even aan te geven van, het stuk zitten best wat hele mooie dingen in. De beschrijving van het laatste stuk, met name als het gaat om de focus van de economie, benadrukt het belang van voldoende gekwalificeerd personeel om stedelijke ambitie te realiseren. Dan kom ik terug op die 140.000 inwoners. Of we die halen, dat weet ik niet, maar wij nemen het toch even mee. Met een directe link naar diverse opgaves, en daar kom ik weer, ik lijk bijna GroenLinks, zoals verduurzaming, bouwen, leefbaarheid en veiligheid. De uitdaging van een krappe arbeidsmarkt wordt geïllustreerd door belemmeringen die ondernemers ervaren en het risico van groenpluk, dat zegt dit stuk ook, waarbij jongeren vroegtijdig worden aangetrokken door werkgevers. Het benutten van onbenut arbeidspotentieel en het voorkomen van lange termijn risico's worden als belangrijke aspecten benoemd. Dat vind ik op zich een heel duidelijk punt. Even iets nog kaderstellend, zal ik maar zeggen. Het economische beleid legt de nadruk, dat staat in het stuk volgens mij heel kort en bondig, op de ondernemersvraag en high potentials. En mevrouw Koene zal dat niet zo leuk vinden. Terwijl het sociale beleid zich richt op het ondersteunen van kwetsbare inwoners en stimuleren van sociale werkgeverschap. De integratie van de beide beleidsvelden bevordert alomvattend de visie op de werkgelegenheid en beroepsbevolking. Daarmee wilde ik eigenlijk, voorzitter, concluderend een mooi stuk. Er zijn nog wat dingetjes die ontbreken, maar ik probeer er eigenlijk in het algemeen dat even in woorden uit te drukken. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Katif. En namens de wethouder dank voor het compliment. Mijnheer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik zal ook de programmalijnen kort even doorlopen. Allereerst zal ik me aansluiten bij het CDA wat betreft het deeltijdwerk tegenover fulltime werk. Ik denk dat het inderdaad goed is om te weten dat er veel mensen ook bewust kiezen voor deeltijdwerk. Dat we daar niet druk opleggen om dan maar fulltime te gaan werken, want dat lijkt me niet de bedoeling. Daarnaast wil ik ook wel opmerken, en dat was eigenlijk iets waar mevrouw Schnabel ook al op hintte, de armoedeval. Ik zal niet meteen gaan proberen daar een enorme gemeentelijk beleid op te leggen, maar we vragen ons wel af, hoe realistisch het is om te proberen heel veel mensen vanuit deeltijdwerk naar fulltime werken of naar een hogere arbeidsbenutting te krijgen op het moment dat we inderdaad weten dat die armoedeval bestaat en dat het daarmee best weleens financieel slecht uit kan pakken voor mensen om meer te gaan werken. Is dat realistisch om daar heel erg op in te zetten? Tenminste, ik moet eigenlijk zeggen, is het realistisch om hoge resultaten te verwachten? Is eigenlijk wat ik probeer te vragen. Vervolgens, werd door mevrouw Schnabel ook al genoemd, honderd mensen die we in 2024 aan het werk willen krijgen.

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Ik zat een beetje te denken van, die armoedeval. Hoe denken jullie daarover, via de voorzitter, sorry, over, laat die mensen dan voor dat jaar de toeslagen houden? Kijken hoe het dan verloopt? Hoe denken jullie daar tegenover?

De voorzitter: Mijnheer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Dat is een voorstel wat ik best wil bespreken, maar dat heb ik niet nu hier voorbereid, niet met mijn fractie. Daar zou ik eerst met u over willen spreken en ook de specifieke uitvoering daarvan, voordat ik daarop reageer.

De voorzitter: Gaat u maar verder met uw betoog.

De heer Van Ballegooijen: Als het gaat om de 100 mensen die aan het werk zouden moeten worden gebracht in programmalijn één, was ik ook wel benieuwd, er staat best een flink bedrag bij dat programma. Staat niet helemaal uitgesplitst bij programmalijn één, de tabel. Voor de wethouder. Als ik het totaal optel, is niet helemaal duidelijk welk deel daarvan bij de energietransitie hoort, welk deel hoort precies bij die 100 mensen aan het werk krijgen? Volgens mij is dat ook gedeeltelijk gemengd. Ik denk dat dat multipurpose is. Ook weer niet goed van mevrouw Koene natuurlijk. Meerdere doelen kan hebben. Maar wij vroegen ons hier af, het zijn best flinke bedragen. Als we dan kijken naar 100 mensen. We hebben, uit mijn hoofd, ruim 3.000 mensen nog in de bijstand in Dordrecht. Verbeter me als dat niet klopt. Betekent dat dat die mensen zo vast in de bijstand zitten dat het echt moeilijk gaat zijn om hen eruit te krijgen? Of hoe moet ik dat zien? Dat is eigenlijk een vraag waar wij een beetje mee worstelen. Vanuit dat perspectief. Dan programmalijn twee zijn we eigenlijk heel positief over. Regionaal Werkcentrum, een scholingsfonds. Hartstikke goed. Enige vraag die we hebben is, is er al enig idee wanneer dat van start gaat? Dat zouden we graag weten. Laatste programmalijn. Samenwerken op banen met impact. De rol die de gemeente hier wil nemen in het stimuleren van goed werkgeverschap, die roept wat weerstand op. Niet dat de aspecten, goed werkgeverschap, die hier genoemd worden, weerstand oproepen. Het zijn hele goede. Bestaanszekerheid, inclusiviteit, diversiteit, duurzame inzetbaarheid. Maar in onze ervaring zijn dat aspecten waar werkgevers zelf ook naartoe werken. Zeker in deze huidige financiële situatie. Je wil mensen behouden om je zaak voort te kunnen zetten. Dat is al niet makkelijk. Heel snel ga je al kijken, hoe kan ik het aantrekkelijker maken om mensen binnen te halen? En hoe kan ik ervoor zorgen dat met mijn mensen binnen blijven? Onze vraag is daarbij eigenlijk, en misschien ook wel richting de rest van de raad, maar ook richting de wethouder, wat is dan de toegevoegde waarde precies van het opnemen van dit soort criteria in, de uitgiftecriteria in de gebiedsontwikkeling, inkoop- en aanstellingsbeleid? Wordt het daar niet heel bureaucratisch van, terwijl het eigenlijk al een natuurlijk proces zit? Maar dat is even een open vraag. Dat het niet te veel onnodige inmenging wordt, om het zo maar te zeggen. Datzelfde geldt eigenlijk ook een beetje voor het label ondernemen met impact. Wat voegt de formalisatie van zo'n label toe aan dingen die toch al gebeuren in de stad? We zien al heel veel ondernemers die uit zichzelf daarmee bezig zijn. Wat voegt zo'n label daar precies aan toe? Dat waren eigenlijk de opmerkingen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Ballegooijen. Dan gaan we naar mijnheer Groeneweg van de Partij voor de Dieren.

De heer Groeneweg: Geen inbreng vanuit de Partij voor de Dieren op dit onderwerp.

De voorzitter: Dank u wel. Ik had niet in de gaten gehad dat u uw hand niet opstak. Excuus. Mijnheer Kleinpaste, Gewoon Dordt, die heb ik wel zien zwaaien.

De heer Kleinpaste: Ik wil er best wel iets over zeggen, voorzitter. Om maar te beginnen, mevrouw Koene is er niet, maar we zijn als Gewoon Dordt natuurlijk heel blij dat het programma wordt geleid door een programmaleider, -manager Menselijk Kapitaal. Prachtig Nederlands woord. Maar dan is het een beetje jammer dat je daarna inderdaad dingen leest als high potentials, career boosts en allemaal van dat soort kreten. We kunnen nog ook in die taal iets doorontwikkelen, om het zo Nederlands mogelijk te maken. Ik sluit me graag aan bij de oproep van mevrouw Kruger, dat we het vooral niet te veel moeten hebben over hoger en lager opgeleiden. Misschien kunnen we gaan praten over adequaat vakgericht geschoolden, weet ik veel. Verzin een term. Maar laten we die hiërarchie er inderdaad eens een keer uitslepen, want mensen worden opgeleid voor een vak waar ze, als het goed is, heel gelukkig van worden en met plezier in aan de slag gaan. En dan maakt het helemaal niet uit of je vanuit wat voor een opleiding je daarnaartoe bent gegroeid. Lijkt me belangrijk om daar aandacht voor de vragen. Ik wilde ook nog een beetje inzoomen op de positie van jongeren. Met name de vroeg of voortijdig schoolverlaters en hun positie, ook in relatie tot jeugdwerkloosheid. In een andere bijeenkomst heeft Gewoon Dordt zich wat kritischer geuit over het programma, wat we voor vroegtijdig schoolverlaters aan het ontwikkelen waren. Een beetje meer integratie in met name programmalijn twee, in dit stuk. En dat wat we willen doen voor, voor en vroegtijdig schoolverlaters zou wel mooi zijn. En nog prachtiger zou het volgens Gewoon Dordt zijn als je dan ook bij de twee ontwikkelprojecten, gericht op het terugdringen van de jeugdwerkloosheid, één van die ontwikkelprojecten heel erg specifiek inricht voor die voortijdig schoolverlaters. En er zijn in het land echt hele goede voorbeelden, waarin daar met heel veel succes aan wordt gewerkt. Ik noem er daar twee van, NUTrecht in Utrecht en WALHALLAb in Zutphen. En het zou best goed zijn als er ook in deze regio, in die context, op zo'n innovatieve wijze daarnaar zouden durven kijken. Ik ben benieuwd of de wethouder daar iets over zou kunnen zeggen of op zou kunnen reflecteren. Voor het overige, het zijn drie heldere programmalijnen, waar we ons goed in kunnen vinden. Wat dat betreft is het een goed stuk. Laten we het in uitvoering brengen. En het bij de uitvoering zoveel mogelijk in het Nederlands formuleren.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kleinpaste. Dan gaan we naar mijnheer Droog, ChristenUnie/SGP.

De heer Droog: De ChristenUnie/SGP vindt de beleidsnota ambitieus. Kan zich vinden in de grote lijn en ook in de manier waarop die ingekleurd is. Ik wil me aansluiten bij de woordvoering van mijn buurman en ook bij de woordvoering van de heer Van den Berg van het CDA, met betrekking tot de bewuste keuze die er soms gemaakt wordt voor deeltijd. Wat een heel goede en passende keuze kan zijn. De lijnen nalopend, zijn er een aantal dingen die we echt bijzonder sterk vinden. Die wil ik dan ook even benoemen. Dat willen leren van initiatieven in andere gemeenten, vind ik duidelijk naar voren komen. Ook het stellen van specifieke doelen komt in het rapport naar voren. Krachtig.

Ten aanzien van de toekomst voor de Dordtse jeugd is het erg positief dat we de voorbije periode de monitoring en signalering versterkt hebben. En we nu een goed beeld hebben van een groep jongeren tussen de 16 en de 27 jaar die aandacht vraagt. Is toch een grote groep, circa 2.600 mensen. Personen die in een kwetsbare positie zitten. Extra aandacht en begeleiding nodig hebben. Goed om die ondersteuning te bieden. En daar waar nodig ook ter zake kundige vrijwilligers misschien voor in te zetten. Er gaat ook volop ingezet worden op het terugdringen van vroegtijdige schoolverlating. Schoolverlaters die aan de slag willen soms en ook dat kunnen in het bedrijfsleven, omdat het bedrijfsleven meer dan eens zit te springen om personeel. Van belang dat werkgevers in een dergelijk geval hun verantwoordelijkheid ook nemen en faciliteren dat de betreffende jonge werknemers hun mbo-opleiding afronden. En daarmee ook blijk geven ogen te hebben voor de ontwikkelkansen van medewerkers. En ook inhoud geven aan goed werkgeverschap. Als het gaat om de samenwerking op banen met impact, is het heel krachtig dat er inderdaad samenwerking is tussen opleiders, werkgevers en woningcorporaties. En wij zien ook als partij de grote kracht van die gebiedsgerichte benadering Heeft ook in andere gemeenten goede resultaten. Complimenten. Dank u wel.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Droog, u dacht dat u klaar was, maar mevrouw Kruger denkt er anders over.

Mevrouw Kruger: Misschien is het een algemene vraag, want ik hoor nu tot twee keer toe, ook het CDA heeft dat zo genoemd, het hebben over de parttime banen. Dat we niet volop inzetten op fulltimebanen. En ik worstel altijd met hoe we dat gaan doen. Als je nu ziet, op dit moment, dat er te weinig personeel is, dat er juist door werkgevers getracht wordt om ook vrouwen die parttime werken meer te laten werken, omdat er te weinig personeel is. En een baan moet ook wel parttime voldoende opleveren om te kunnen zeggen, ik ga mijn tijd ook anders verdelen. Want er zijn zelfs mensen met twee fulltimebanen, die dan het nog net niet redden allemaal. Ik vind wel, wij zijn ook voor die gedachte, zeker. Want het is niet alleen maar werken, werken, werken. Je moet ook je ontspanning hebben en tijd hebben om te studeren. Maar daar moeten we wel ook goed opletten dat er voldoende inkomsten zijn, want anders dan...

De voorzitter: Maar wat vraagt u nu precies aan mijnheer Droog?

Mevrouw Kruger: Dat is een hele goede. Het gaat heel erg hard in mijn hoofd om een vraag te stellen. Mijnheer Droog, hoe denkt u daarover? Moeten we daar rekening mee houden? Leuk is hij?

De voorzitter: U krijgt hulp van mijnheer Katif.

De heer Katif: Voorzitter, bent u voor deeltijdbaan om bepaalde redenen of bent u tegen fulltime voor bepaalde redenen? Ik probeer het meer staccato te zeggen. Heeft het ergens mee te maken?

De voorzitter: Mijnheer Droog, gaat u maar gewoon vertellen waarom u vindt dat er ook ruimte moet zijn voor deeltijdbanen, want ik denk dat het daarom gaat. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, het ging mij echt niet over waarom dat je voor of tegen parttime banen bent. Maar meer van, is het ook mogelijk, is het haalbaar om parttime te kunnen werken? En ik denk dat het in veel gevallen niet mogelijk is. En daarom vraag ik aan de heer Droog hoe hij daarover denkt.

De voorzitter: Ik denk dat de vraag wel duidelijk is.

De heer Droog: En daar ben ik mee eens. Soms is het ook niet mogelijk. Het gaat altijd om de juiste balans. En die kan voor ieder weer heel anders liggen. En soms is er helemaal geen balans, maar moet er gewoon heel hard gewerkt worden. En zijn dat veertig uur in de week en misschien nog wel meer ook. Michiel voor meer.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Er moet heel hard gewerkt worden. Ik denk dat iedereen heel hard werkt. Maar er moet gewoon voldoende gewerkt kunnen worden om dan ook de juiste inkomsten te kunnen hebben, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel heeft er ook nog iets aan toe te voegen.

Mevrouw Schnabel: Iets kleins. Omdat het in het stuk gaat ook over het vergroten van de bestaanszekerheid. En dit lijkt me onder het vergroten van de bestaanszekerheid te vallen. Dat je de keuze hebt om fulltime of deeltijd te werken. Als het niet mogelijk is, maar misschien is dat niet zo hoor... Maar ik kan me voorstellen dat dat onder bestaanszekerheid vallen kan. Maar is misschien ook meer een vraag richting de wethouder of dat dan zo is.

De voorzitter: Daar gaat de wethouder misschien straks wel op in. Of mijnheer Droog, wilt u er nog iets over zeggen of genoeg wat u betreft? Genoeg? Mijnheer De Vries, had u een woordvoering?

De heer De Vries: Dank u wel, voorzitter. Het is wat jammer dat je zo'n beetje de laatste bent. Dan is het gras al behoorlijk gemaaid. Ik wil eigenlijk alleen even terugkomen min of meer op de suggestie op samenwerken op banen met impact. Er is een dringend tekort aan personeel in de onderwijssector. Zo zijn er te weinig leraren in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs. Probeer ouderen te stimuleren en andere zij-instromers om, om te scholen tot leerkracht basisonderwijs. Er zijn diverse leertrajecten wanneer je leraar wilt worden op latere leeftijd en kiest voor een baan in het onderwijs. Daar wilde ik het even bij houden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Vries. Dan hebben we iedereen die wilde spreken gehad. En mag de wethouder gaan reageren en antwoord geven op de stortvloed aan vragen. En ik zou aan iedereen willen verzoeken die vragen gesteld heeft, spits zelf uw oortjes of uw vragen allemaal beantwoord worden, want ik heb ze niet allemaal paraat.

Mevrouw Van Benschop: Ik hoop ik wel, voorzitter. Laat ik beginnen met dat ik het eigenlijk wel leuk vind dat we een dergelijk stuk een keer in een commissie spreken. Dit is echt een Uitvoeringsprogramma, waarbij de kaders door de raad al waren vastgesteld en vaak dan een Uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door het college en gewoon uit wordt gevoerd. En we hebben er hier heel bewust voor gekozen om het toch in de raad te bespreken, om te kijken, hebben we gevangen wat u allemaal heeft meegegeven toen het ging over de grotere opgave? Zitten we op de goede weg? Ik denk dat het een heel waardevol gesprek is, waar we hopelijk nu een heleboel antwoorden gaan geven op de vragen die gesteld zijn. En die dan ook het comfort biedt dat we de juiste dingen doen. Eentje is er nu echt heel vaak teruggekomen. Die ga ik gewoon even helemaal los tackelen, noemen we dat dan. Dat mag ook niet. Die gaan we gelijk even los vastpakken. Dat is deeltijd en het voltijd werken. Ik noem het ook geen fulltime. Nou wordt het flauw. Het deeltijd en het voltijd werken. Waar het gaat over mensen die deeltijd werken die we willen helpen om voltijd te gaan werken, gaat het over mensen die zelf aangeven dat te willen. Het is niet zo dat wij de straat opgaan, bij mensen gaan aankloppen, werkt u deeltijd, dan is het nu tijd dat u dat veertig uur in de week gaat doen. Er zijn mensen die aangeven, ik zou dat wel willen. Maar het kan bijvoorbeeld niet bij een huidige werkgever of het kan niet, omdat er andere drempels zijn in de privésfeer. Misschien wel met inkomen. En daarom doen we zo'n wijkaanpak ook heel nadrukkelijk samen met die sociale structuur, met die sociale partners in de wijk. En dat zijn bijvoorbeeld het wijkteam, dat is Dordrecht Sociaal. Omdat we op die manier in contact komen met inwoners, waarbij een van de vragen is, heeft u er weleens aan gedacht om meer te werken? Zou u willen werken? Heeft u een baan? Wat voor type werk zou u dan leuk vinden? Waar zouden we u dan bij kunnen helpen? Het is een totaalpakket. Het is niet dat we alleen maar langs de deuren gaan om te vragen, wilt u werken? Het is juist een aanpak waarbij we alle samenpakken. Waarbij je ook inzicht krijgt in, wat zijn dan nu de drempels voor iemand om aan het werk te gaan? Is dat omdat iemand geen diploma heeft of omdat iemand andere onderliggende of achterliggende redenen heeft, waar we misschien wel een oplossing voor zouden kunnen vinden, samen met die persoon. Even mijn lijstje, anders gaat het fout.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Je hoort dat er nu al best wel een drempel is om het Sociaal Wijkteam binnen te stappen. En ik begrijp inderdaad nu wat u zegt of wat de wethouder zegt over dat dat onderdeel is van die sociale structuur op te zetten. Is er dan ook al nagedacht over hoe je die drempel zou kunnen verlagen of hoe je dat anders zou kunnen aanpakken, waardoor je wel bij de mensen komt?

De voorzitter: Wethouder, hoe slijt u de drempel?

Mevrouw Van Benschop: Het is niet zo dat we die mensen vragen om zelf naar het Sociaal Wijkteam te komen. Dit is nu een aanpak in een wijk waar we sowieso aan de gang gaan of aan de slag gaan ook met het verduurzamen van het corporatiebezit. Dit soort gesprekken worden al... Mensen worden thuis bezocht, zal ik maar even zeggen. Er wordt al bij mensen aangebeld van, hoe zit het hier in de woning? Dat is een aanpak van de corporatie zelf. En daar heeft Dordrecht Sociaal iets tegenaan gezet, omdat we weten dat er meerdere problematieken in die wijk spelen. En daar zetten we dit ook tegenaan. We hebben een toekomstmakelaar die dan mee gaat in die gesprekken, zodat mensen niet zestien keer door een andere partij benaderd worden. En we ook niet zeggen, u mag bij ons komen. Wij gaan actief met mensen in gesprek. Het is niet een drempel om naar ons toe te komen. Het gesprek wordt sowieso gevoerd, naar aanleiding van eigenlijk de hele ontwikkeling rondom hun woning.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel heeft nog een vervolgvraagje.

Mevrouw Schnabel: Korte. Want ik kan me voorstellen, dan komt de energiecoach of, bij wijze van spreken, iemand van de verduurzaming van je sociale huurwoning komt langs. En dan komt er ook een toekomstmakelaar mee. Terwijl die ene persoon de woning aan het verduurzamen is, vraagt wat je voor... Ik probeer het gewoon te begrijpen hoor. Vraagt of je een baan hebt, of je het leuk zou vinden om te werken. Hoe gaat dat dan in zijn werk?

De voorzitter: Wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, natuurlijk niet. We gaan niet drie mensen langs sturen die allemaal een andere vraag stellen. Wat we doen, is eigenlijk het volledige gesprek voeren met een inwoner over, wat is op dat moment hoe iemands levenssituatie eruitziet. Dat doen we naar aanleiding van de corporatiewoningen die verduurzaamd moeten worden. Dat is een opgave die ligt bij de corporaties. Dat is de ingang waarmee je binnenkomt bij die mensen. Maar het is niet zo dat het allemaal verschillende mensen zijn die in gesprek gaan. We hebben alleen één aanpak om al die gebieden te bespreken met iemand. Zo'n toekomstmakelaar kan het over alle leefgebieden hebben. Wij hebben daar alleen ook een bijdrage aan geleverd, omdat we zeggen, wij willen daar graag werk aan toevoegen. Dordrecht Sociaal heeft daar een bijdrage aan geleverd, omdat ze niet alleen willen kijken naar de woning zelf en naar werk, maar zij willen weer kijken naar, is er armoede, zijn er complexe schulden. Weet ik wat er allemaal aan de hand kan zijn. Het is een samenwerking van verschillende partijen. Dordrecht Sociaal, de gemeente, de corporatie. En daar hebben we allemaal inzet op gepleegd. Het is niet zo dat er drie verschillende mensen langs de deur gaan. Maar het is wel één aanpak, eigenlijk een integrale aanpak, rotwoord, een integrale aanpak om het gesprek aan te gaan met bewoners in die wijk. Ik hoop dat dat duidelijk is.

De voorzitter: Ik denk dat het zo duidelijk is, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Daarmee heb ik denk ik ook met de eerste opmerking... Toen ik vertelde over deeltijd en het voltijd werken. Wie zijn die honderd mensen? Dat zijn mensen die in deze wijk wonen, die of geen werk hebben of deeltijd werken, maar eigenlijk meer zouden willen werken of in een baan zitten waarvan ze zeggen, er zit eigenlijk geen perspectief in. Het gaat erom dat we honderd mensen via deze wijkaanpak toeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt. En dat is totaal afhankelijk van wie je tegenkomt. Dat kan iemand uit een uitkeringssituatie zijn, maar dat hoeft niet. Dat is niet het uitgangspunt. We werken daarvoor ook samen met De Beroepentuin. Het ging namelijk ook over, ga ik wel een beetje door elkaar, maar het ging ook over, hoe voorkomen we bijvoorbeeld als het dadelijk economisch wat minder gaat? Want dan hebben mensen misschien geen diploma. Wat de hele reden is van deze wijkaanpak, is dat we mensen eigenlijk iets geven, een certificaat bijvoorbeeld via De Beroepentuin, om te kunnen laten zien van, ik krijg een praktijkverklaring voor dat wat ik kan. Mensen worden gecertificeerd voor wat ze kunnen en wat ze bereiken. En dat is de manier waarop wij vinden dat ook het bedrijfsleven, dan kom je gelijk bij dat banen met impact verhaal, zich zou moeten verhouden tot onze beroepsbevolking en tot onze inwoners. Hartstikke fijn dat er nu een personeelstekort is en dat je iedereen kunt gebruiken, maar hoe gaan we ervoor zorgen dat die mensen een duurzame plek op de arbeidsmarkt hebben? Welke rol gaan bedrijven ook spelen om de ruimte te geven om hun personeel te laten ontwikkelen en zich te laten certificeren? Juist om die duurzaamheid daarin te waarborgen eigenlijk.

De voorzitter: Stopt u even nog, want mevrouw Schnabel heeft nog een vraagje.

Mevrouw Schnabel: Ik was wel getriggerd door wat de wethouder zei over dat die honderd mensen gewoon mensen zijn die je op straat tegenkomt. Want ik kan me voorstellen dat je juist de mensen die moeilijk aan het werk komen, zou willen helpen. Dan is dat heel random uiteindelijk wie je helpt. En dan is dat doel in principe zo gehaald. Of dat is meer een vraag. Je zou toch criteria op kunnen stellen om te kijken, wie willen we echt helpen, omdat diegenen het meest kwetsbaar zijn?

De voorzitter: Wethouder, wie wilt u helpen?

Mevrouw Van Benschop: Kijk, laten we even vooropstellen dat als je met een wijkaanpak aan de slag gaat, waarbij je in een hele kwetsbare wijk begint... Want je begint in Dordt West. Dat is een hele kwetsbare wijk. Waar je bij mensen binnenkomt om het gesprek te voeren. Dat ik niet verwacht dat daar mensen zullen zijn met een hele stabiele goede baan, een goedbetaalde baan, zeker zijn van hun bestaan. Die zullen zeggen, laat mij via een traject van De Beroepentuin een baan krijgen. Het gaat ons er niet om dat we van tevoren helemaal vastleggen wie we aan het werk helpen. We willen hiermee een aanpak neerzetten, die we nu voor eerste instantie hebben ingezet op de energietransitie, maar waarvan we gaan kijken, kunnen we hem ook gaan toepassen op de zorg? Kunnen we hem ook gaan toepassen, we hebben er nog één, op bijvoorbeeld de kinderopvang of op het onderwijs? Kunnen we een aanpak realiseren, waarbij we heel erg geworteld in die wijk in gesprek met inwoners kunnen bijdragen aan het toeleiden naar een baan? En het is niet iedereen die we tegenkomen.

We gaan weldegelijk, in die zin, gericht op zoek, namelijk bij die mensen die in het corporatiebezit wonen waar een verduurzamingslag plaats moet vinden. Je zou van tevoren kunnen zeggen, het moeten honderd mensen zijn die in de bijstand zitten. Maar volgens mij sla je daarmee een hele groep over, die weldegelijk ook heel erg gebaat kan zijn bij deze wijkaanpak. En er staat nergens dat het een soort van een limiet is, maximaal honderd mensen. Het doel is om bij deze aanpak honderd mensen, in ieder geval, aan het werken te krijgen. En ons doel is eigenlijk dat het dadelijk voor heel Dordt mogelijk is om een dergelijke wijkaanpak te gaan doen, zodat het steeds meer vanuit de wijk in direct contact mogelijk wordt om toe te leiden naar een baan.

De voorzitter: Voldoende? Dan mag u verder.

Mevrouw Van Benschop: Ik was eigenlijk van plan om ze allemaal via de programmaliijnen te doen, maar ik merk dat ik dan vragen ga overslaan. Ik ga toch maar een beetje meer staccato de vragen langs. Waarom de wijken van Dordt West en niet de andere wijken, was een vraag. We beginnen in Dordt West, maar de bedoeling is dat... We hebben ook de wijk Oost en het centrum genoemd in het stuk. Wat ik net ook aangaf, de bedoeling is om dat verder uit te breiden. Maar je moet ergens beginnen. En dit was een mooie ingang, omdat we hier met dat team aan de slag kunnen vanwege de verduurzaming van het corporatiebezit. Wat betekent het streepje voor, voor werkgevers met goed werkgeverschap? Als je bijvoorbeeld een aanbesteding doet, dan heb je altijd een balance scorecard. Je hebt bepaalde criteria. Daar schrijven bedrijven op in, op een opdracht. En daar geef je scores voor. En wat we eigenlijk zeggen is, we maken goed werkgeverschap één van die onderwerpen waar we de waarde wat meer aanhangen dan we in het verleden gedaan hebben. Als het gaat over aanbesteding, bijvoorbeeld. Als het gaat over onze uitgiftecriteria, dan gaat het er veel meer over dat we willen kunnen sturen op, wat voor type bedrijven halen we hiernaartoe? Dat hebben we ook in het programma Ruimte voor banen besproken. Dat we echt een ecosysteem hier willen hebben, waarbij bedrijven niet alleen hier komen om hier hun onderneming te hebben, maar ook iets bijdragen aan onze sociale doelstellingen, onze maatschappelijke doelstellingen en aan het leven van onze inwoners, door middel van goed werkgeverschap. Bijvoorbeeld door ze ontwikkelkansen te geven. Bijvoorbeeld door fatsoenlijke lonen te betalen. Door geen tachtig procent flexcontracten te hebben. Door je op een fatsoenlijke manier te verhouden tot de beroepsbevolking. Dat is dat streepje voor als het gaat over banen met impact of werkgevers met goed werkgeverschap. Dan werd er nog genoemd dat daar geen geld voor gereserveerd is. We hebben hierin opgenomen, waar extra geld voor nodig is. Als het gaat over het label ondernemen met impact, daar hebben we extra geld voor uitgetrokken, omdat we daar een slag op wilden maken. Omdat we meer bedrijven de kans wilden geven om mee te gaan doen aan dat label. Die bedragen gaan ook afnemen. Naarmate het een groter netwerk wordt, gaan steeds meer bedrijven zelf een bijdrage leveren aan dat label en wordt dit bedrag steeds lager. En die andere dingen kosten geen extra geld. Die zitten in onze reguliere begroting. Die hebben we hier ook niet opgenomen. Hoog en laag opgeleid. Dat zal voorlopig nog wel een discussie blijven, denk ik. We moeten daar maar eens een keertje over doorpraten. Ik denk niet dat het in de commissie tot een oplossing gaat komen. Theoretisch en praktisch heb ik ook weleens gebruikt.

Werd ik ook op aangesproken. Want inderdaad, er zijn ook hbo-opleidingen die hartstikke praktisch ingericht zijn. Ben je dan theoretisch of praktisch opgeleid? Dat gesprek voeren we, denk ik, op een ander moment nog wel een keer. Even kijken hoor. Dan was er de vraag van het CDA over de te ontwikkelen beroepsbevolking. Kan ik even terugzoeken. Want het heeft te maken met de context. Waar stond hij ook alweer? Iets met lijn drie. Waar het daar eigenlijk om gaat, is dat we weten dat er op dit moment banen zijn die mogelijk gaan veranderen. Of niet mogelijk, dat weten we eigenlijk wel zeker. Er gaat een transitie komen in het type banen wat je hebt. En er zijn banen van de toekomst, er zijn banen van nu, maar er zijn ook banen waarvan je weet, in de nabije toekomst gaat dat een keer stoppen. Het gaat hier vooral over, hoe zorg je ervoor dat je het onderwijs biedt aan je inwoners dat nodig is om die banen te kunnen doen? Hoe zorg je ervoor dat de bedrijven die mogelijkheden ook weer bieden aan hun personeel om zich op die manier te kunnen ontwikkelen? En op die manier ontwikkelen wij mee aan een beroepsbevolking die passend is bij die toekomstige vraag op de arbeidsmarkt. Het grijpt eigenlijk in elkaar. Het is bijna triple helix. De drie O's. Ik vind dat ook echt een prachtig woord. Even kijken hoor. Wat hadden we nog meer? We hadden nog de vraag van de VVD over wanneer we de uitwerking krijgen op programmalijn twee, volgens mij.

De voorzitter: Mijnheer Van Ballegooijen, licht maar toe.

De heer Van Ballegooijen: Ik heb daar een foutje in gemaakt. Wat ik noemde was het Regionaal Werkcentrum en het Scholingsfonds. Maar ik heb dat even scheef gezien. Dat hoort bij programmalijn één en niet bij programmalijn twee. De vraag staat, maar het hoort bij programmalijn één.

Mevrouw Van Benschop: En dan was de vraag, wanneer dat daar een voorstel voor komt?

De heer Van Ballegooijen: Of er enige indicatie is wanneer dat van start gaat?

Mevrouw Van Benschop: Dat is een proces wat eigenlijk al min of meer gestart is. Het Regionaal Werkcentrum is vanuit de arbeidsmarktregio, vanuit de GR Sociaal en ook vanuit deze opgave dragen we daaraan bij. Plus de Bestuurlijke Werkgroep Werk en Economie uit de regio. Het is best wel een grote opgave. Daarom zijn we er ook snel mee gestart. De kaders vanuit het Rijk liggen nog niet helemaal vast. Het is nog niet helemaal duidelijk wat precies de invulling zou moeten zijn. Maar we hebben in ieder geval hier in de regio allemaal gezegd, alle partijen die erbij betrokken zijn, ga niet zitten wachten. Ga er gewoon mee van start. Want we hebben al heel veel. De bedoeling is dat we dat allemaal bij elkaar gaan brengen, zodat we één plek hebben voor alle werkgevers- en werknemersvragen. Daar kunnen we gewoon al een start mee maken. Dat is gebeurd. Daar zijn we nu mee begonnen. Er zit een programmamanager op of een projectleider. Ik weet eigenlijk niet precies wat de functie is. Maar die is daarmee aan de slag om met al die partijen te kijken, hoe gaan we vormgeven aan dat Regionaal Werkcentrum? En dat Scholingsfonds hebben we een Regiodeal voor liggen. En als de Regiodeal valt, zullen we maar zeggen, dan krijgen we een Scholingsfonds, hopen we. Gaan we voor. Even kijken.

Dan hadden we nog, wat is de toegevoegde waarde van onder andere het label? Dat is wel een leuke vraag, omdat in het begin was het iets wat wij heel erg stimuleerden. Dat was al een tijd geleden. Al een jaar geleden denk ik dat we daar behoorlijk op... Dat we dachten, dit kan wat worden. Er waren al wat bedrijven aangesloten. De stichting was al actief. En in het afgelopen jaar hebben we echt een enorme toename gezien van bedrijven die dit zelf graag willen. En dat is eigenlijk ook direct de toegevoegde waarde. Waar het om ging is, hoe maak je een netwerk van bedrijven die intrinsiek gemotiveerd zijn om iets te doen met dat goed werkgeverschap, met die drie Drechtse doelen van de banen met impact? Hoe vinden die partijen elkaar? Sowieso bedrijven onderling, maar ook de connectie met de maatschappelijke organisaties in onze stad. Hoe kunnen ze van elkaar leren? En wat dat label doet, is dat in eerste instantie als een bedrijf zich aanmeldt, dan krijgen ze eerst een gesprek, wat doe je al? Het is een hele positieve insteek, want heel veel bedrijven doen al heel veel. Zijn zich daar helemaal niet van bewust, maar doen al heel veel. Daar wordt eerst een inventarisatie van gemaakt. Vervolgens gaan ze met allerlei inspiratiesessies aan de slag om te kijken, hoe kunnen we tot een actieprogramma komen voor jouzelf, voor het bedrijf zelf om nog meer te doen op die gebieden binnen dat banen met impact verhaal? En vervolgens zit daar een prijs op. Eigenlijk een bekroning op het werk wat ze verricht hebben. En dat is het label. Het is meer een bevestiging van iets waar ze zelf mee bezig zijn, waar ze zelf de goede stappen inzetten en waarvan wij zeggen, dat moet je stimuleren. Voor ons wordt het, bijvoorbeeld als het gaat over die twee projecten die genoemd werden, als we daar bedrijven bij willen betrekken in Glansrijke toekomst, een hele logische stap om te kijken naar het netwerk waar bedrijven samenkomen op ondernemen met impact. Want dat zijn bedrijven die intrinsiek bezig zijn met een actieprogramma om stappen te zetten richting nog beter werkgeverschap. Dat is voor ons de toegevoegde waarde. En die wordt ook onderschreven door bedrijven. Het netwerk groeit echt extreem hard. Wil ik toch nog wat over zeggen. Ik had bijvoorbeeld vorige week de Maatschappelijke Beursvloer. Daar waren 60 bedrijven, 60 maatschappelijke organisaties. Allemaal van dat netwerk. Er zijn 361 matches met gesloten beurs gesloten. Dat zijn 361 dingen die bedrijven gaan doen voor maatschappelijke organisaties, zonder dat ze daar iets voor vragen. Dat is echt een prachtig resultaat.

De voorzitter: Dat klinkt heel mooi. Mijnheer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Dat klinkt inderdaad heel mooi. Dan klopt mijn vermoeden dat er vanuit bedrijven zelf heel veel initiatief is om dat op te pakken. En dan begrijp ik dat het voornamelijk vanuit de gemeente een stukje steun is om die doelen te realiseren. Dat leidt dan wel een soort van tot een andere vraag die ik had gesteld. Als er dan zoveel initiatief is vanuit die bedrijven om het zelf te doen, als er zo'n enorme groei is van bedrijven die dat allemaal uit zichzelf doen, waarom is het dan nodig om dat ook vast te leggen in inkoopbeleid en in uitgiftecriteria en dergelijke?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Er zit wel een verschil tussen dat er zoveel bedrijven zijn die dat allemaal al heel goed geregeld hebben en het feit dat er veel bedrijven zijn in onze regio op dit moment die de intrinsieke motivatie hebben om het goed te doen.

En dat is wat we met het label en met de stichting stimuleren. Hoe kunnen mensen of bedrijven die die motivatie wel hebben, maar het nog niet helemaal tot in de puntjes geregeld hebben, hoe kunnen we die ondersteunen om dat goed te gaan doen, zodat wij daar ook voor onze beroepsbevolking en voor onze inwoners een beroep op kunnen doen? Dat het echt wederkerig wordt. En dat is waarom wij dat wel vastleggen in onze uitgiftecriteria en in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid, omdat wij vinden dat je dat moet stimuleren. We zijn als gemeente nu zelf ook partner geworden. Wij gaan ook het traject in om het label te kunnen krijgen. Want wij doen ook veel dingen goed, maar er kunnen ook nog steeds dingen beter. Het is ook een stimulans voor bedrijven om te zeggen, hier staat een mooi netwerk. Want natuurlijk zijn het niet alle sectoren waar dit een vanzelfsprekendheid is.

De voorzitter: Mijnheer Van Ballegooijen, voldoende zo? Dan ga ik naar mevrouw Schnabel, want die wilde er ook nog iets over vragen.

Mevrouw Schnabel: Ik was eigenlijk benieuwd, maar volgens mij is het net al beantwoord, over hoeveel bedrijven dat het precies ging bij wie dit al van toepassing is?

Mevrouw Van Benschop: Dat specifieke antwoord moet ik even verschuldigd blijven. Dat weet ik niet. Er zijn veertig partners.

Mevrouw Schnabel: Veertig partners?

Mevrouw Van Benschop: Ja.

De voorzitter: Dat is het voordeel al je iemand naast je hebt zitten, die veel weet. Heeft u nog veel op het lijstje staan?

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De voorzitter: Zijn er commissieleden... Ik hoor er in ieder geval één, mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Ik was nieuwsgierig, via de voorzitter, hoe de wethouder denkt over PFAS en daarmee samenwerken met die bedrijven?

De voorzitter: Ik vraag me af of dat een vraag is die we nu moeten stellen.

Mevrouw Kamphuis: Dan ga ik hem anders stellen. Wij willen niet dat wij partner worden van die bedrijven die PFAS uitstoten. Hoe denkt u daarover?

De voorzitter: Dat kan heel kort.

Mevrouw Van Benschop: Bedrijven of hebben we het over één bedrijf? Ik kan u in ieder geval vertellen, die is geen partner van het label. Daar moet je namelijk aan bepaalde doelen voldoen, onder andere duurzaamheid.

De voorzitter: Dan denk ik dat u gerustgesteld bent. Mijnheer Kleinpaste, ik zag u ook nog.

De heer Kleinpaste: Voorzitter, ik zat te wachten op het walhalla van iets meer integraliteit tussen programmalijn twee en dat wat we in een andere commissie al eens bespraken over vroegtijdig schoolverlaters.

Mevrouw Van Benschop: Het lampje ging net aan inderdaad, voorzitter. Programmalijn twee hangt voor een heel groot deel samen met Glansrijke toekomst. Eigenlijk voor het allergrootste deel. Die twee projecten die we hebben besproken, of tenminste die we hebben aangekondigd vanuit Glansrijke toekomst, worden hier ook in genoemd. Als het gaat om, hoe hangt het met elkaar samen? Die Dordtse jeugd en het voortijdig schoolverlaten is een aandachtspunt in dit stuk, omdat het ook een aandachtspunt in Glansrijke toekomst. Het gaat hand in hand. Want sommige jongeren ga je weer terugleiden naar school, om vervolgens weer een duurzame plek op de arbeidsmarkt te kunnen krijgen. Andere jongeren ga je toeleiden naar een mogelijkheid bij een werkgever, om ze te kunnen certificeren en een duurzame plek te geven. En ik heb al eerder toegelicht, die twee projecten die we gaan doen, daar gaan we zoeken naar de creatieve mogelijkheden, waarbij we die vijftig jongeren... Intensief met die jongeren gaan samenwerken, waarbij we zoveel mogelijk gaan aansluiten op de bestaande dingen. Maar we gaan daar waarschijnlijk dingen tegenkomen, of kinderen of jongeren tegenkomen die niet passen in wat wij allemaal al hebben. En daar zitten ruimte om te gaan zoeken naar die andere soorten van, ik heb informeel onderwijs vaker gehoord, maar om op een andere manier daarnaar te kijken.

De voorzitter: Voldoende, mijnheer Kleinpaste?

De heer Kleinpaste: Ja, ik ben blij dat we iets verder kijken dan dat wat we allemaal al hebben.

De voorzitter: Is er nog iemand anders? Mijnheer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik zou toch nog een keer willen vragen naar de tabel die staat op pagina drie, bij programmalijn één, over de activiteit en de financiële dekking van die programmalijn. Als ik daar even snel tel, dan voor de wijkaanpakken komt dat op 550.000 euro. Best een flink bedrag. En ik vroeg me af hoe dat dan zich verhoudt tot de doelstellingen? En of dat ook wat zegt, bijvoorbeeld specifiek over die 100 inwoners begeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Ik begrijp dan van de wethouder dat het niet alleen gaat om mensen uit de bijstand, maar ook mensen die meer willen gaan werken of die naar een baan met perspectief toe willen. Allemaal heel goed. Maar zegt dat dan wat over de moeilijkheid van die opgave, als daar, even gevoelsmatig, best wel flink geld naar moet om dat te realiseren?

De voorzitter: Wethouder, klopt het dat inderdaad het ruim vijfenhalve ton is? En is dat in verhouding tot wat het mogelijk oplevert?

Mevrouw Van Benschop: Ik denk dat we 2 dingen hier even uit elkaar moeten halen. We hebben de wijkaanpak in het geheel. Waar we het bij verschillende wijken willen uit gaan rollen, maar waar we beginnen bij Dordt West. En we hebben die specifieke 100 die we benoemd hebben en die sectorale loopbaanpaden voor de energietransitie en de zorg. Onze raad heeft specifiek 150.000 euro beschikbaar gesteld om dit te kunnen doen. Daar gaat het specifiek over 100 inwoners begeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt, de sectorale loopbaanpaden ontwikkelen voor de energietransitie en de zorg. Daarbij hebben we 4 of eigenlijk 3 financieringsbronnen met 4 ton in totaal, waar we in kunnen zetten op het breder geheel, buiten die 100 die we specifiek daaruit gaan financieren. Het is eigenlijk opgesplitst, zodat u juist kunt zien, waar gaat het geld wat deze raad beschikbaar stelt dan naartoe?

De voorzitter: Helder, mijnheer van Ballegooijen?

De heer Van Ballegooijen: Helder. Dan rest me alleen te zeggen dat ik blij ben dat er harde doelstellingen worden gedaan. Dat mag ook gezegd worden. Het mogen er voor mij misschien nog wel meer zijn, maar ik ben al heel blij dat er op verschillende plekken harde doelstellingen gedaan worden. En dat was mij gewoon even niet helemaal duidelijk hoe zich dat verhiel in het tabel. Misschien de vraag om het volgende iets duidelijker weer te geven. Dat is het enige.

De voorzitter: Mijnheer Katif.

De heer Katif: Voorzitter, ik ben nog steeds vrij positief, maar ik heb een soort nabrander. Er gaan allerlei gedachtes in je hoofd. Ik was eigenlijk benieuwd, de wethouder heeft het nog steeds over bedrijven die positief tegenover datgene waar wij mee bezig zijn. Dat we gecertificeerd worden en van alles en nog wat. En ik ben echt benieuwd naar de bedrijven die dat niet doen. Maar dan komt hij, maar die wel van belang zijn voor deze stad. Hoe gaan we daarmee om?

De voorzitter: Wethouder.

Mevrouw Van Benschop: Dat is iets wat wij ook in ons strategisch accountmanagement meenemen. Wij hebben natuurlijk contact met heel veel bedrijven vanuit de gemeente. Dat heb ik, dat heeft mijn collega wethouder Burggraaf, via de ambtelijke organisatie, we doen werkbezoeken. Dat doen we niet alleen maar bij bedrijven die aangesloten zijn bij de stichting en het label. Wij hebben überhaupt bedrijfsbezoeken en gesprekken. Veel meer nog. En daar is het gewoon een onderdeel in geworden. In de gesprekken die wij voeren, is dat we ook aan gaan geven van, wij willen graag iets doen voor onze economie, we willen iets doen voor onze bedrijven, voor het vestigingsklimaat, maar we willen ook graag dat er een wederkerigheid in zit. Dat betekent niet dat we dat op kunnen leggen, maar dat betekent wel dat we dat gesprek moeten blijven voeren.

De voorzitter: Mijnheer Katif, helder zo? Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Ik vroeg me nog af, naar aanleiding van de vraag die we hadden gesteld of ik had gesteld over waarom het UWV niet wordt genoemd in de stukken?

De voorzitter: Die drie letters heb ik ook inderdaad gehoord.

Mevrouw Van Benschop: Het UWV wordt niet genoemd, omdat de Wet SUWI, als het gaat over de Participatiewet, als het gaat over de doelstelling die het UWV sowieso heeft, daar zoeken we natuurlijk wel de aansluiting bij en de samenwerking mee. Maar wij gaan niet op de stoel van het UWV of van de Sociale Dienst zitten. We hebben juist getracht om hier een aanpak te realiseren die aansluit bij wat zij al doen, maar waarvan wij denken dat die wat steviger neergezet moet worden. Ook omdat we gewoon zien dat er enorme arbeidsmarkt issues zijn. Zowel aan de kant van de werkgever als de werknemer.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Maar ik kan me voorstellen dat het natuurlijk ook gewoon een partner is. En zeker als het gaat over dat regionale wijkcentrum is het natuurlijk ook een partner in. Of het dan gaat over de wetgeving die ze uitvoeren en die wij ondersteunen of dat het gewoon als partner benoemd kan worden, dat begrijp ik dan niet helemaal.

De voorzitter: Kun u dat kort uitleggen?

Mevrouw Van Benschop: Misschien heeft dat ook een klein beetje te maken met het feit dat we hier wel spreken over KICKSTART. Zit het UWV natuurlijk ook in, net als de FNV. Daar zitten ook al die partijen in. Die zijn op die manier zeker wel betrokken. En daarbij hebben we het hier echt over het Uitvoeringsprogramma. In de opgaven zijn die partners wel benoemd. Dit gaat over, wat gaan we komend jaar concreet doen?

De voorzitter: Zo voldoende? Dan ga ik rondkijken. De wethouder is aan het woord geweest. Dan is er gelegenheid voor een tweede termijn. In de eerste termijn heb ik redelijk goed geluisterd. En volgens mij was niemand negatief over het stuk, maar het was van vrij positief, de heer Katif, tot behoorlijk enthousiast, anderen. Is er nog behoefte aan een tweede termijn bij iemand? Mevrouw Schnabel. Dan krijgt u het woord, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij zijn natuurlijk ook positief als het gaat om de ambities die gesteld worden. Maar wij vinden wel dat er op dit moment nog best wel veel dingen eigenlijk niet benoemd worden, die wel benoemd zouden kunnen worden. Eigenlijk is ons voorstel om, ook als het gaat over, hoe ga je om met mensen in de wijken en dan ga je via verduurzaming ook vragen stellen, als persoon, wat voor personen zijn dat dan? Die groep van 100 mensen. We hebben in de vorige sessie vooral gehoord dat mbo 1 en 2 toch wel de meest kwetsbare groepen zijn. Waarom dat je dan eigenlijk een algemene steekproef neemt en niet inzet op die specifieke doelgroepen? Dat mist ons inziens nog wel. En wij zouden voor willen stellen dat dan in kwartaal 1 dat nog aangevuld wordt met deze verduidelijkingen erbij.

De voorzitter: Is het mogelijk, wethouder, om aan die wens gehoor te geven?

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, ik denk dat we dan heel erg op het detailniveau gaan. Wat ik eigenlijk wil voorstellen om juist niet vast te leggen, omdat je gewoon liever daar open in wil gaan, dan het gesprek aan wil gaan met inwoners in de wijk. Daarbij is dit echt een Uitvoeringsprogramma voor 2024 en komt er ook weer een Uitvoeringsprogramma voor 2025. Ik ben niet voornemens om dat aan te passen.

De voorzitter: En voor alle zekerheid, dat Uitvoeringsprogramma 2025 komt hier ook wel weer een keer langs.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik heb even nog een laatste opmerking.

De voorzitter: Mevrouw Kruger, maar mevrouw Schnabel... Of gaat u mevrouw Schnabel helpen?

Mevrouw Kruger: Ja, zeker, misschien, wellicht.

De voorzitter: Want jullie hadden een onderonsje, zag ik.

Mevrouw Kruger: Het gaat mij er meer om dat het inderdaad nu voor een jaar is. Normaal gesproken hebben we het er ook weleens over van, dat je na een bepaalde tijd een goede evaluatie neerzet. En die heb ik eigenlijk niet teruggezien in op wat voor manier, wanneer en wat dan de punten zouden zijn.

De voorzitter: Maar dat was een beetje de reden van mijn opmerking. Komt er dan een Uitvoeringsprogramma 2025, komt dat hier langs. Want dat is dan tegelijkertijd een soort van evaluatie, lijkt me. En dat hoeft niet. Maar dan kan mevrouw Schnabel in ieder geval wel nog een keer kijken of het er nu misschien in staat. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Ik ben blij met deze aanvulling, want inderdaad als je een echt specifieke evaluatie erop zou toepassen, dan is het inzichtelijk of er wordt inzichtelijk gemaakt of dat dan allemaal gehaald is en op wat voor manier ook.

De voorzitter: Maar dan is de vraag aan de wethouder, komt er een evaluatie?

Mevrouw Van Benschop: Zeker. Het staat in het stuk, allerlaatste pagina, de bestuurlijke planning. In Q3 2024 komen met de rapportage van de voortgang Uitvoeringsprogramma. En daarbij stellen we ook de doelen voor 2025 vast. En zo staat hij er ook weer voor het jaar daarna.

De voorzitter: Dat moet u toch een beetje geruststellen, mevrouw Schnabel. Dan ga ik verder kijken. Mevrouw Schnabel, vroeg een tweede termijn. De heer Van Ballegooijen nu ook.

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Allereerst heel blij dat een heel aantal van ons of eigenlijk al onze vragen beantwoord zijn. Grotendeels ook overtuigd. Enige waar wij nog, en dat wil ik gewoon even meegeven, een beetje over twijfelen, is het punt van het toevoegen van criteria over goed werkgeverschap in de uitgiftecriteria gebiedsontwikkeling inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Dat moet ik gewoon nog even meenemen. Twijfel nog een beetje of dat nu het doel ondersteunt of dat het eindelijk leidt tot een stimulans die ook negatief uit kan pakken voor werkgevers, die wel de beste bedoelingen hebben en die zeker impact gaan hebben, dan wel op sociaal gebied, dan wel op economisch gebied.

De voorzitter: Misschien dat eerst de wethouder daar even antwoord op kan geven.

Mevrouw Van Benschop: Ik zit even te zoeken, want we hebben dat in de opgave ook al vastgelegd dat we dit zouden gaan doen. Die is vastgesteld door de raad. Daar staat het ook in. En misschien nog even wel voor de zekerheid, om enige geruststelling hoop ik, het is niet dat het label voorwaarde is om je te kunnen vestigen of het label voorwaarde is om mee te kunnen doen aan een aanbesteding. Dat is niet zo.

De voorzitter: Hij kijkt in ieder geval gerustgesteld. Mijnheer Katif, uw aanvulling is niet meer nodig? Helemaal goed. Ik kijk verder. Nog iemand die een opmerking wil maken? Zo niet, dan kunnen we naar de afronding toe. Denk ik dat ik kan concluderen dat we uiteindelijk toch best een aardige sessie met elkaar gehad hebben. Waar de wethouder denk ik ook wel aardig wat aan heeft. Dat we positief zijn over wat er voorlag. En dan is de vraag vervolgens, hoe gaan wij hiermee naar de raad? U kent de smaken. Het kan als hamerstuk, maar het kan ook als bespreekstuk. In het laatste geval dan moeten drie mensen hun vinger opsteken, of meer. En als dat niet zo is, dan is mijn conclusie dat we het af kunnen hameren. Waarbij het uiteraard iedereen vrij staat om nog met een motie of zo te komen. Maar ik verwacht het eerlijk gezegd niet.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Kleinpaste.

Mijnheer Kleinpaste: Ik zit even te denken. De uitgangspunten zijn allemaal in de raad al afgekaderd. Is het niet gewoon een conclusie trekken dat het voldoende is besproken? Moet het nog worden gehamerd, want het volgt uit iets wat al in de raad is goedgekeurd.

De voorzitter: Het is een raadsvoorstel. We moeten gewoon het afhameren. Kan niet anders. Mevrouw Schnabel nog even een nabrandertje. Kort.

Mevrouw Schnabel: Ik bedoel, ik snap de keuze inderdaad dat het te gedetailleerd dan misschien zou zijn om nog toe te voegen wat wij aan vragen meegeven. Maar wat misschien dan nog wel rest om te zeggen, we vinden het heel goed dat het gebeurt. Dat staat buiten kijf. Maar we vinden het nog niet volledig. Dat gezegd hebbende...

De voorzitter: Dan kunt u alvast gaan nadenken over een stemverklaring in de raad. Ik dank eenieder voor zijn en haar inbreng. En ook de wethouder met haar ondersteuning en mijn buurman, de griffier. Fijne avond verder en nog een goede vergadering, als u ook nog verder mag.

5. Agenderingsverzoek Verdieping beleid binnenstad (informatie presentatie)

Voorzitter: Mevrouw Pichel
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van Ballegooijen (VVD)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Mevr. Van Engelen (GroenLinks)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Mevr. De Groot (Beter voor Dordt)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Mevr. Schnabel (PvdA)
Dhr. Struijk (CU/SGP)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf

Overige aanwezigen: Dhr. Naaktgeboren, dhr. Vierkant

De voorzitter: Daar ben ik. Goedenavond. Welkom aan iedereen. Raadsleden, commissieleden, ambtelijke ondersteuning, we hebben een gast vanavond, iedereen op de tribune, welkom. Voordat ik de introductie geef, zou ik even willen vragen voor het verslag aan iedereen om zich voor te stellen. En dan ga ik rechts van mij beginnen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt CDA.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP Dordrecht.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Van Ballegooijen: Luca van Ballegooijen, Dordtse VVD.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Kleinpaste: Gert-Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

Mevrouw Van Engelen: Yara van Engelen, GroenLinks.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

De heer Naaktgeboren: Rick Naaktgeboren, ambtelijke ondersteuning.

De heer Burggraaf: Maarten Burggraaf, wethouder.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

Mevrouw Pichel: Dan heb ik hier rechts van mij staan de heer Vierkant. Ik zie inderdaad daar nog wat op de tribune.

De heer Wringer: Dan, voorzitter. Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter voor Dordt.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

Mevrouw Pichel: Willen jullie ook aan tafel zitten om mee te doen? Mijnheer Katif zegt dat het goed is. Dan is het goed. En mijn naam is Ruby Pichel en ik ben uw voorzitter. We zijn hier vanavond bijeengekomen. Dit is een kennissessie. Namens eigenlijk de wethouder zijn we hier bij elkaar gekomen. Er is een Startnotitie geweest in maart. Een Toekomstbeeld Binnenstad. En die is door deze raad goedgekeurd. En het gevolg daarvan is, is dat wij vier samenhangende raadsvoorstellen hebben ontvangen. We gaan die raadsvoorstellen vandaag niet behandelen op inhoud. Wat we wel gaan doen, is dat we worden meegenomen in het achterliggende verhaal, zodat we goed voorbereid zijn op deze stukken die behandeld gaan worden. Zij worden in de Agendacommissie van 12 december meegenomen. Ook daar kunt u natuurlijk het een en ander aangeven in de agendatool, zoals gebruikelijk. En vandaag kunt u ook vragen stellen over het proces en de samenhang van deze stukken. En de heer Vierkant gaat een presentatie geven over deze ontwikkeling en het proces. Kan ik nog iets anders toelichten of gaat u gelijk aan de gang.

De heer Vierkant: Dat komt vanzelf wel in het verhaal, denk ik.

De voorzitter: Mag ik u vragen, hoelang is uw voorbereide presentatie? Even voor de vragen van de commissie.

De heer Vierkant: Ik denk dat met een kwartiertje, twintig minuten max wij erdoorheen zijn.

De voorzitter: En mag er tussendoor wat worden gevraagd door de commissie?

De heer Vierkant: Altijd. Dat is altijd leuk.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Vierkant: Welkom. Fijn dat u hier bent. Ik heb op de heenweg hier naartoe de eerste helft geluisterd. Ik vind het super dat jullie in deze regio hier allemaal zijn vanavond, voor toch best een belangrijk onderwerp. Maar er zijn ook belangrijke dingen die elders in de omgeving spelen. Het ging nog niet helemaal goed. Mij is gevraagd om jullie even mee te nemen over het belang eigenlijk van een goede binnenstad en waarom al die stukken in samenhang bij jullie liggen. Dat heeft hiermee te maken. Ik ben adviseur voor de gemeente en het Binnenstadsbedrijf. En ik doe dat op meer plekken in het land. Volgens mij hebben jullie een beetje een introductie gehad over wie ik ben en waar ik vandaan kom, En anders kunnen jullie daar zo vragen over stellen. En om dat belang van die binnenstad even te duiden, heb ik een beetje een overzicht van de historie van, waarom hebben we eigenlijk winkels in de binnenstad? Dit is niet een heel erg bijzonder verhaal. De meesten kennen dit wel. Maar is toch goed om even bij stil te staan. We zijn ooit begonnen in die binnenstad met de marskramer, die met zijn spullen van ver kwam om het te verkopen aan het publiek op de markt. En op een gegeven moment zijn ook ondernemers in panden gaan zitten. En werd het geheel gereguleerd door gilden. En Dordrecht laat natuurlijk als binnenstad ook heel goed zien hoe dat allemaal ontstaan is in het verleden. Dit plaatje kwam er niet zo heel erg lekker uit. Maar het is belangrijk om even te zien de groei van de bevolking en de groei van de welvaart. Het bruto binnenlands product is die lijn die het steilste omhooggaat. En juist voor de detailhandel is die combinatie altijd heel erg goed geweest, voor nog meer en meer winkels in de binnenstad. Die jaartallen zijn slecht zichtbaar, maar het loopt in tientallen op, met name daar waar die lijnen elkaar kruisen. Eens even kijken hoor. Hier is het 70, 60, 50. Vanaf de jaren 50 gaat het echt heel hard omhoog. En de combinatie van bevolkingsgroei en welvaartsgroei heeft ons heel ver gebracht. En in Nederland kennen we ook een hele goede traditie van ruimtelijke ordening. En ik weet niet of jullie dit kennen, maar dit is de theorie van Christaller. Een belangrijke planoloog. En die heeft een belangrijke basis gelegd voor hoe wij in Nederland onze winkels plannen. De belangrijkste winkels in de binnenstad en daaromheen een heel netwerk van allerlei winkels. Dat hebben wij tot in perfectie voor elkaar gemaakt in Nederland. Op elke plek kan je winkels vinden. Dat is fijn en dat is prima, maar dat heeft wel effect gehad op die binnenstad. Die hele groei heeft er ook toe geleid dat we dingen die vroeger als vanzelfsprekend in de binnenstad zaten steeds verder naar buiten hebben gebracht. Stadhuizen, ziekenhuizen die vroeger allemaal in de binnenstad zaten, maar ook veel ambachten zijn allemaal naar buiten. En dat is allemaal prima gegaan, want die retail bleef maar groeien. Een belangrijke ontwikkeling die er ook is geweest, is dat we allemaal steeds meer mobiel zijn geworden. We zijn allemaal in de auto gestapt, tot heel recent. Hebben we een mooi plaatje van een bekende dealer hier in Dordrecht. Maar ook een andere ontwikkeling heeft het met zich meegebracht, want we zijn steeds verder gaan reizen voor onze winkels. Daar waar je vroeger echt gewoon in je eigen plaats al je boodschappen ging doen, zijn we gewend geraakt om te kijken, hoe zit het bij de burens? En dat is nog versterkt. We hebben natuurlijk een hele verzuilde samenleving gehad. En dat is allemaal sinds de jaren 60 veel minder geworden. Vroeger was je ook heel loyaal naar je winkel waar je kwam. Ook dat is steeds minder geworden. Vanaf ergens begin van deze eeuw hebben we gezien dat die bevolkingsgroei en die welvaartsgroei wel een beetje aan het afvlakken was, maar de wereldhandel nam heel erg toe. Heel veel producten, ook in China. Dingen werden wel heel erg bereikbaar en goedkoop.

Maar dat leidde ook wel tot toenemende concurrentie. En we weten allemaal, inmiddels hebben we ook het internet. En het internet is in die zin zo belangrijk, dat het niet meer nodig is om je goederen in de binnenstad of in een winkel te halen. Dat is echt een fundamentele verandering die sinds het begin van het winkelen de zaken radicaal heeft veranderd. Wat we uit al die dingen hebben gezien, die ik hier even in vogelvlucht de revue laat passeren, dat met name die grote steden, waar je alles kan vinden, waar je alle aanbod op één plek hebt, dat die heeft gewonnen. En dat met name middelgrote steden daar last van hebben gehad. Dat heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat we in 2015 met zijn allen heel erg wakker werden van, er is echt wel wat aan de hand, toen V&D failliet ging. Hier in Dordrecht heb je daar ook de zure vruchten van geplukt. Dat heeft er landelijk toe geleid dat met het ministerie van Economische Zaken aan een Retailagenda is gewerkt, waar heel veel energie is gezet om maatregelen te treffen van, hoe gaan we met die situatie om? Maar het belang van die binnenstad is opeens wel steeds duidelijker geworden. Ook hier in Dordrecht is men er voortvarend mee aan de slag gegaan. Wat kan je dan doen als je minder winkels hebt? Dan kan je zeggen van, we gaan weer wonen in de binnenstad. Dat transformeren werd ook vanuit de Retailagenda heel erg gepropageerd. Dit is een voorbeeld ook hier uit Dordrecht. En eigenlijk is dat vaak wel lastig en moeilijk. En dan kun je een paar woningen maken boven een winkel, maar dat levert niet de oplossing voor het te veel aan winkels. Steeds meer horeca. Dat is ook wat we hebben gezien in die binnenstad. Dat heeft de leegstand eigenlijk nog wel een beetje tegengegaan. En toen kwam corona. Weten we allemaal hoe dat was. En dat plaatje hierboven was toch wel vrij shocking, dat we opeens zagen van, die binnenstad als hij leeg is, is hij ook gelijk heel erg doods. Dat is misschien ook wel een beetje een zegen geweest voor de binnenstad van de middelgrote steden. Want iedereen heeft weer gezien van, die binnenstad doet ertoe en die is belangrijk. Tijdens corona waren er hele mooie initiatieven van koop lokaal, ondersteun je eigen ondernemer. Ik ben heel benieuwd hoelang dat zo blijft gaan. Maar het belang van een gezonde binnenstad, dat die ook belang heeft bij gezonde ondernemers, dat is wel duidelijk geworden. De internetaankopen hebben een gigantische boost gekregen, toen we niet meer naar de winkel mochten. Dat is weer een beetje aan het afvlakken en aan het teruggaan. Maar we weten ook eigenlijk allemaal, dat gaat nooit meer weg. Een andere belangrijke, die met name ook voor de binnensteden een rol is gaan spelen dankzij corona, is dat we steeds meer thuis zijn gaan werken. En in binnensteden waren vaak de woningen niet geschikt voor het thuiswerken met kinderen die niet naar school mochten enzovoort. De behoefte aan goede werkplekken, niet in een kantoor op een buitenwijk, maar dicht bij je woning, die is eigenlijk ook wel gebleven. Niet meer in die mate en die dringende mate als tijdens corona, maar nog steeds is dat iets waar we meer waardering voor hebben gekregen. En dan staan we nu na corona en kijken we eigenlijk naar die binnenstad. Wat kan je zien wat daarvan is gebleven? Die grote stad is eigenlijk wel weer terug. Daar waar in corona de toeristen wegbleven en het daar echt heel erg stil was en in middelgrote steden het nog wel meeviel, omdat daar de eigen bevolking kwam, zie je dat nu die grote stad weer op aan het krabbelen is. En dat heeft alles te maken met de diversiteit van het aanbod en de combinaties die je daar kan vinden. Tegelijkertijd hebben we te maken met een toch wel fragiele economie. Door allerlei oorzaken, stijgende rente, stijgende loonkosten, terugbetalen van coronasteun, zie je dat bij retail en horeca het echt wel lastig is.

Die hebben heel veel van hun reserves opgemaakt. En nu moet het gaan gebeuren. Wij als consumenten houden ook een beetje voorzichtig de hand op de knip. We zien dat er heel veel behoefte is aan woningen. Maar we zien ook dat die vastgoedmarkt in de woningbouw niet direct staat te trappelen tegen het gesteente waar ze tegenaan kijken, om dat massaal te gaan bouwen. We zien wel een beetje stagnatie dreigen. Ik heb het al even gehad, thuiswerken blijft. Online kopen blijft ook. En in zijn algemeenheid kan je zeggen dat we minder frequent de stad zijn gaan opzoeken dan dat we dat voor corona deden. We zijn veel preciezer geworden van, daar gaan we die stad voor in en dan blijven we misschien ook wel wat langer en besteden we misschien, maar het gaat niet meer vanzelf. We vinden het heel belangrijk dat we voorzieningen dichtbij hebben, zeggen we in allerlei enquêtes, maar of we daar ook onze euro's blijvend gaan besteden, dat is maar zeer de vraag, gegeven al deze ontwikkelingen. Nou hebben we daar nog een aantal belangrijke trends die je vanuit de consumentenkant kan zien. Die ook heel erg belangrijk zijn voor binnensteden. Hier staan ze op een rijtje. We willen herkenbare dingen. We willen ze van dichtbij. We willen ook verrast worden. En tegelijkertijd willen we alles en overal beschikbaar hebben. Een belangrijke trend die eronderdoor zit, niet bij iedereen op dezelfde mate, is behoefte aan consuminderen. We zijn steeds bewuster van dat het niet allemaal maar meer hoeft te zijn. Verduurzaming is een issue. En tegelijkertijd zie je dat heel veel mensen echt behoefte hebben aan value for money. De discount ook nog steeds floreert. Kwaliteit en identiteit vinden we belangrijk. En uiteindelijk, ook met die laatste, we zien dat mensen steeds meer tijdgebrek hebben en dat ze quality time ook belangrijk vinden. Ik zie een vraag.

De voorzitter: Een vraag van de heer Van Ballegooijen, VVD. Gaat uw gang.

De heer Van Ballegooijen: Dank u, voorzitter. Ik vroeg me af, u gaat even snel over kwaliteit en identiteit heen. Maar kunt u dat uitleggen wat dat inhoudt?

De heer Vierkant: Er zijn flinke groepen consumenten die op zoek zijn naar bijzondere dingen met kwaliteit en daar ook voor willen betalen en daar naar op zoek zijn en zich daar identiteit aan ontleen, aan wat ze kopen en hoe dat eruitziet en dat ze daarmee lopen. Dit zijn heel veel tegenstrijdige dingen die je tegelijkertijd ziet. En ook tegelijkertijd door verschillende bevolkingsgroepen heen. De rode draad is dat het allemaal steeds ingewikkelder is om precies te zien van, deze consument komt daarom naar de binnenstad, zoekt deze dingen. Maar dit speelt allemaal. Geeft ook wel heel veel kansen als je heel duidelijk kiest als retailer of als horecaondernemer of welke ondernemer dan ook voor jouw positionering, voor welke klant ga je, wat wil je hem bieden? En dat zie je ook wel terug bij sommige zelfstandige ondernemers, die echt heel precies die kwaliteit weten te raken. Wat heeft dit allemaal voor betekenis voor binnensteden, en dan met name de middelgrote binnensteden die al voor corona het lastig hadden, omdat wij als consument steeds meer naar die grote stad trokken. Eén ding staat bovenaan. Als menselijke soort vinden we ontmoeten heel belangrijk. En dat hebben we in corona weer geleerd. Toen het niet mocht, hadden wij echt door van, maar dat is toch eigenlijk wel heel waardevol. En het naar de stad gaan om te winkelen, is vervangen door naar de stad gaan om andere mensen te ontmoeten. En en passant ook te winkelen en in de horeca te verblijven.

En een gezonde en attractieve binnenstad die kansrijk is, die moet aantrekkelijk zijn voor de bewoner en de bezoeker. En dat kan je wel zeggen, maar hoe krijg je dat voor elkaar? Daar is het heel belangrijk, voordat je de juiste combinatie weet te bieden, als dat van allerlei verschillende functies. Ook functies die we vroeger weer naar buiten brachten. Functies waar mensen voor naar de stad komen om elkaar te ontmoeten. We zien ook landelijk wel weer een trend van, ambachten terug in de binnenstad. Dat heeft wel waarde. Die zaten allemaal op bedrijventerreinen. De bedrijventerreinen lopen vol. Misschien kan je een aantal van die ambachtelijke bedrijvigheid weer terughalen naar de binnenstad. Dusdanig dat je een compleet aanbod weet te maken wat aantrekkelijk is voor die bewoner en die bezoeker om de stad te blijven bezoeken. Daar is het belangrijk voor dat je dat doet in een bijpassende, aantrekkelijke omgeving. En ik noem heel nadrukkelijk deze twee woorden erbij, bij die omgeving, want dat is niet overal hetzelfde. Er zijn gebieden in de stad die een andere uitstraling vragen dan andere gebieden. Goede bereikbare binnensteden, dat vinden we allemaal heel vanzelfsprekend, maar dat is steeds lastiger geworden. Maar dat is wel iets om aandacht voor te blijven houden. En heel belangrijk, ook tegen de achtergrond van de hele klimaatverandering, is dat we ook als consument steeds meer waardering hebben voor een groene binnenstad. Er zijn allerlei andere redenen om die binnenstad te vergroenen, waaronder de klimaatadaptatie. Maar ook als consument vinden we het steeds fijner dat die stad er ook groen uitziet. Een heel belangrijke bij dit alles is dat wij tot voor een aantal jaar geleden die binnenstad hebben laten ontstaan. We hebben natuurlijk best wel bestemmingsplannen gemaakt, maar welke winkel en welke horecaondernemer op elke plek in de stad is gaan landen, dat is een marktmechanisme, zeggen we dan. Dat is ontstaan, omdat iemand zei bij het hoofdkantoor van Blokker, wij willen wel een winkel in plaatsen van zoveel duizend inwoners. Ga maar zoeken of je een plek kan vinden. Maar of die Blokker naast de Kruidvat zat of naast de sigarenboer, dat was niet zo interessant in die tijd. Tegenwoordig zien we dat dat weleens belangrijk wordt gevonden, met name door die consument die verrast wil worden en herkenbare dingen wil hebben. Die wil een goed winkelgebied en een goed horecagebied, een goede binnenstad vinden. Daarvoor is wel sturing nodig. Wij hebben daar samen met het Binnenstadsbedrijf en het ambtelijke apparaat gebiedsprofielen gemaakt, om daar handen en voeten aan te gaan geven. En die gebiedsprofielen zijn de basis van die sturing aan die binnenstad. En het is heel belangrijk dat je die gaat uitvoeren, samen met de partners in de binnenstad. Dit is niet een gemeentelijke taak alleen. Het is juist ook heel belangrijk dat ondernemers en eigenaren zich daar toe gaan verhouden. En dan uiteindelijk waarvoor we hier zijn vanavond, dat is dat laatste punt. En daar zijn jullie voor. Die heldere kaders die je als gemeente kan neerzetten zijn heel belangrijk. En wat ik wel heel bijzonder vind om te merken, want ik doe het op meer plekken in het land, is dat jullie dat nu in samenhang behandelen. En heel vaak is dat niet zo. Op heel veel plekken gaat de één naar de ander in de besluitvorming komen. En ik vind dat wel heel waardevol dat jullie dat doen. Samen met deze dingen die allemaal ook de revue zijn gepasseerd, in de raad hier al. Dat Binnenstadsbedrijf is echt belangrijk om samen vorm te geven aan die binnenstad, om uiteindelijk die bezoeker en die bewoner weer terug te laten komen of vaker te laten komen, zodat het hier prettig verblijven is.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen, GroenLinks.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Net op de valreep. Ik heb even een vraagje over die gebiedsprofielen. Hoe gaat dat in zijn werking? U gaf net het voorbeeld van de Blokker. Is het dan nu dat de Blokker belt naar de gemeente Dordrecht of het Binnenstadsbedrijf, ik wil daar. En zeggen wij, verkeerde gebiedsprofiel, daar moet je zijn?

De heer Vierkant: Nee. Wat wij hebben gedaan, is een analyse maken van die binnenstad, hoe ziet hij er nu uit? Bekeken vanuit het oogpunt van de consument die je wil bedienen. De consument die je in een omgeving hebt zitten. En daar hebben we best een analyse van gemaakt, wie zijn dat dan, welke profielen hebben die consumenten? En we hebben gekeken in de stad, op welke plekken wordt welke consument nu op welke manier bediend, door de combinatie van ondernemers die daar iets aanbieden? En mijn verhaal is altijd van, dat is ontstaan op een bepaalde manier, maar niet direct geredeneerd vanuit die consument. Als je nu kijkt van hoe je die consument wil bedienen, zitten sommige winkels misschien een beetje gek ten opzichte van elkaar. Wat je zou kunnen doen, wat wij hebben gedaan, is een toekomstperspectief neergelegd voor de delen van de binnenstad. We hebben er echt heel veel onderdelen van gemaakt en hebben gezegd van, als je dit deelgebied wil versterken, welke logische toevoegingen zou je hier op kunnen doen? Op plekken waar leegstand is, is dat fijn als je dat helder hebt. En op andere plekken, waar misschien nu wat retailers zitten waarvan je je kan afvragen of die op langere termijn blijven overleven, heb je een idee van wie erbij kunnen passen. En dat is zeker niet de bedoeling, en zo gaat het ook niet werken, dat de gemeente gaat zeggen van, nou willen we die daar. En daarom is het ook iets wat je in samenspraak met de partners in de binnenstad gaat doen. Die gebiedsprofielen hebben wij besproken met de ondernemersvereniging, hebben we besproken met de vastgoedvereniging. En wat we uiteindelijk willen gaan doen, is dat we in die deelgebieden, want we hebben er iets van twintig gemaakt in de binnenstad, zijn best wel veel, dat we ook met de betrokken ondernemers en eigenaren aan tafel gaan zitten, hoe gaan we dit nu voor elkaar krijgen? Dat is een lang verhaal, een lang antwoord op een eenvoudige vraag, maar dat is de gedachte achter die profielen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De voorzitter: Een vervolgvraag?

Mevrouw Van Engelen: Even een concluderende vraag. Eigenlijk de praktische uitwerking hiervan gaat nog in samenspraak ook met de ondernemers...

De heer Vierkant: Van die gebiedsprofielen zeker wel, ja. Al die beleidskaders zijn heel belangrijk om aan te geven van, daarbinnen moet je dat spel spelen.

Mevrouw Van Engelen: Want die sturing kunnen wij niet afdwingen met regelgeving? Dat is natuurlijk niet de bedoeling.

De heer Vierkant: Maar heel beperkt. Je kan zeggen dat er retail in een pand kan of horeca in een pand, maar welke ondernemer... Daar gaat een eigenaar uiteindelijk zelf over. Die moet je meenemen.

De voorzitter: Dan is er nog vraag van mevrouw Van Vugt van het CDA.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. U heeft een aantal trends geschetst, die ook landelijk eigenlijk gelden. Nu zat ik me ook af te vragen of die trends heel erg op Dordt gelegd kunnen worden? En wat vindt u dan kenmerkend voor Dordt, voor de binnenstad? Waarin is onze binnenstad misschien uniek? Volgens mij, ik denk dat het in de visie ook wel terugkomt. Maar kunt u dat gewoon in een paar woorden aangeven?

De heer Vierkant: Die trends zijn inderdaad landelijk en die gelden overal. En toch gelden ze overal weer altijd net een beetje anders. En dat kun je noemen als het DNA van elke plaats. Dordrecht heeft een heel mooi en bijzonder DNA. Jullie zijn dat gewend, want jullie komen er al jaren. Maar als je niet van Dordrecht bent en je komt hier en je bent eigenlijk altijd alleen maar voorbijgereden, dan word je altijd verrast door hoe prachtig die binnenstad eigenlijk is. Wat wij in die gebiedsprofielen ook hebben geduïd, is dat je hebt verschillende bezoekers aan de binnenstad. Dat zijn de bewoners van Dordrecht en de regio, die misschien wel of niet hier hun primaire boodschappen doen. Maar je hebt ook de bezoeker uit de regio die denkt van, ga een dagje naar de stad. En de toeristische bezoeker. En wat wij hebben gezien, is dat die verschillende groepen zich op verschillende manieren door die binnenstad bewegen. En wat wij proberen te doen met die aanpak van die gebiedsprofielen, is die stromen elkaar te laten versterken en ook in die binnenstad terug laten... Ze op een betere manier naar die binnenstad laten gaan, waardoor die binnenstad uiteindelijk nog beter gaat werken. Er zitten heel veel bijzonder, zelfstandig ondernemerschap in de binnenstad. En dat mag wel wat meer in het zonnetje worden gezet. Maar het is ook heel belangrijk dat je dat landelijk filiaalbedrijf, wat die consument van I want it all, dat hij dat ook hier kan vinden. En daar zijn wij samen met de partners mee bezig, om een aantal ketens die hier nog niet zitten en misschien nog niet het juiste plekje hebben gevonden, om te kijken of we dat kunnen gaan creëren. Dan moet je denken aan het organiseren van een schuifoperatie. Dat is nog best ingewikkeld met verschillend eigendom, maar dat is wel wat we nu aan het doen zijn.

De voorzitter: Dan komt er vraag van de heer Katif van Beter voor Dordt.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Ik was benieuwd, u schetste een aantal gesprekken die u gehad hebt met verschillende ondernemers in de stad. Zeg ik het goed?

De heer Vierkant: Ja.

De heer Katif: Naar aanleiding daarvan is het één en ander besproken. Wij gaan straks, of dat over twee weken of over een maand of twee maanden, een helder beleidskader in samenhang proberen te formuleren. En ik ga het als een simpel raadslid, weliswaar ondernemer, op basis van ga ik dat doen, ga ik vanuit.

Van Beter voor Dordt ga ik vanuit een overtuiging links, rechts. Ik ga vanuit de overtuiging dat ik de ondernemer wil dienen in onze stad. Dan zou ik best eigenlijk willen weten wat die ondernemer wil.

De heer Vierkant: Kan ik me voorstellen.

De heer Katif: De vraag is, in hoeverre kunnen wij überhaupt beschikken over dat soort informatie waar ik wat aan heb, in plaats van een beleidsnota?

De voorzitter: Mag ik misschien even ook als voorzitter van deze vergadering? Want ook in het kader van, wat zijn we hier aan het doen en hoe komen we hier bij elkaar, is het agenderingsverzoek tot stand gekomen om de Startnotitie, die is goedgekeurd, daar de uitvoeringskaders mee te geven. En daar zijn bepaalde doelstellingen. Die doelstellingen is dan natuurlijk om uit te gaan van een aanbod in de binnenstad, de vergroening, wat natuurlijk ook net werd genoemd. En dat we natuurlijk ook moeten... Hoe gaan we om met de ruimte en hoe gaan we om met de vergunningen die verleend moeten worden en de ruimte die we ook daarin hebben. En dat is natuurlijk hetgeen, en het van deze kant aangevuld moet worden, dan hoor ik het graag, maar vanuit dat kader is het ook goed inderdaad om bepaalde vragen te stellen. Maar dat is als het ware waar we in een uitvoeringskader rekening mee mogen houden. En wellicht heeft u daar ook nog een aanvulling op. Maar zo wil ik hem even meegeven aan de commissie.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik snap er eigenlijk nu minder van.

De voorzitter: Dan ga ik het nog even wat ingewikkelder maken. Heeft u daar een vraag over? Heeft u daar een aanvullende vraag over?

De heer Katif: Voorzitter, mijn vraag volgens mij is heel helder. Ik wil hier niet een populaire jongen uithangen. Maar voor mij is het heel simpel, we gaan straks inderdaad heel de kaders stellen. Snap ik. De vier notities worden in samenhang. Dat begrijp ik ook wel. Er is een technische bespreking. Snap ik ook wel. Maar het is een hele simpele vraag aan de presentator of hij de informatie waar hij over beschikt, wat op zichzelf een hele legitieme... U hebt gesproken met iedereen, neem ik aan. U hebt gesproken hebt met de weekmarkt.

De heer Vierkant: Niet met iedereen.

De voorzitter: Wacht even.

De heer Vierkant: Maar ik heb daar wel een beeld over.

De heer Katif: Is heel technisch. Ik bedoel, het is geschreven woord.

De heer Vierkant: Maar ik begreep uw vraag ook wel. Kijk, de ondernemers, die verenigd zijn in de POPD en de ondernemers die vanuit de vastgoedhoek verenigd zijn in het Vastgoedbedrijf, die hebben we gesproken. En we spreken inmiddels ook steeds meer ondernemers, terwijl we aan de slag zijn. En die ondernemers zijn op zich heel erg op zoek naar duidelijkheid van, waar gaat het naartoe?

Ik bedoel, ik heb jarenlang voor vastgoedbeleggers gewerkt. En voor mij was het altijd heel belangrijk om te weten als ik ergens een object heb in een straat, waar gaat die straat naartoe? Daar hebben we die gebiedsprofielen voor gemaakt, om daar met elkaar het over eens te zijn, zodat je als ondernemer weet van, als ik dan ga investeren, dan doet mijn buurman dat ook richting diezelfde stip op de horizon. En dat is wat ik ook terug hoor dat ze daar behoefte aan hebben. En in die lijn kan je die kaders natuurlijk ook zien. Die zijn dan helder en het is dan duidelijk. En van daaruit kan ik gewoon weer ondernemen. Dat is voor ondernemers belangrijk, in mijn beleving. Is dat een antwoord op uw vraag?

De heer Katif: Gedeeltelijk wel. Maar ik ben ergens op zoek naar, ergens naar onderaan, onder de... Hoe zeg je dat? De onderliggende gedachtes. Dat wil ik even naar boven brengen, Dat is het enige wat ik wil. Maar dat is voor een voor een deel beantwoord. Tweede deel komen we misschien straks in de inhoudelijke behandeling.

De voorzitter: Dan zag ik een hand van mevrouw Kamphuis van de SP.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ik had nog een vraag. We missen ook de participatie met de bewoners. Worden die hier ook in meegenomen of niet?

De heer Vierkant: Ik denk dat daar de wethouder even iets over moet zeggen.

De voorzitter: Wilt u daar even kort antwoord op geven?

De heer Burggraaf: Natuurlijk. Alle stukken die voorliggen ook, al die beleidskaders zult u ook terug lezen dat er al een participatietraject aan vooraf ligt. En dat is er één met alle belanghebbenden in de binnenstad. Dat is ook met de bewoners, dat is met de horecaondernemers, dat is met winkeliers, dat is met de vastgoedeigenaren, maar ook met de bewoners. Die zijn ook bij al die kaders betrokken.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Kamphuis: Mag ik vragen op welke manier?

De voorzitter: Ik denk dat voor nu even niet voor deze vergadering...

De heer Burggraaf: Bij de horecanota is dat met klankbordgesprekken geweest, waarbij ook de verschillende producten tussentijds getoetst zijn en opgehaald is. Dat is met het groenplan, wat u heeft gezien, door verschillende kraampjes in de stad, enquêtes, gesprekken met bewoners, et cetera. Door actief op te halen en vervolgens wat je hebt opgehaald weer terug te leggen van, is dit inderdaad wat u als belangrijk uitgangspunt vindt? En daar weer op verder te gaan. Daar is een heel Participatietraject aan voorafgegaan.

De voorzitter: Dank, wethouder. Ik denk dat nu even voor de vragen ons nog beperken tot de presentatie die er nu is. En ik zie een vraag van mevrouw Van Engelen. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel, voorzitter. Ik ga er inderdaad ook vanuit dat alle vragen die we nog hebben over de losse raadsvoorstellen, dat komt dan wel in beeldvorming en oordeelsvorming, als we het los behandelen. Maar wat ik hier wel heb gemist, omdat we het hier natuurlijk over het breed van de binnenstad hebben en hoe het eigenlijk is veranderd waarom mensen naar de binnenstad komen, dat is minder op winkelen gericht en meer ook op ontmoeting. Maar wij hebben in de binnenstad hier ook best wel wat culturele ondernemers. Ateliers waar je naar binnen kan lopen, waar ook een podium in zit. Musea. Zijn die hier ook in meegenomen en hoe hun rol is veranderd en misschien wel groter is geworden?

De heer Vierkant: Jazeker. Een goede vraag, want dat had ik graag ook verteld, maar dat is dan even weggeschoten. Maar het gaat juist om het complete aanbod, waarin horeca, maar ook cultuur en andersoortige functies die een binnenstad eigenlijk hoort te hebben, van oudsher al, waarom kwamen mensen naar de stad? Die kwamen voor spullen naar de stad. En nu kom je, dat is een beetje de kern van het verhaal, kom je voor ontmoeting. Maar die ontmoeting, daar zitten allerlei lagen in. Er zit ook ontmoeting met culturele zaken, die de binnenstad ook heeft. En dan heb ik het niet alleen maar over de prachtige gebouwen waar je kan kijken, maar ook de musea en bijzondere kunstuitingen. De verrassing die zit niet alleen maar in de retail meer. Die verrassing wil je op allerlei plekken vinden. Het is heel belangrijk dat je met elkaar ook aan een levendige stad blijft werken, die relevant is voor die bezoeker. Waar die bezoeker ook al die trends gaat terugvinden. En dat zit hem op al die terreinen. Dat is wel wat ik bedoeld heb te zeggen.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Was uw presentatie klaar? Want dit was al de laatste slide of had u nog een aanvulling?

De heer Vierkant: Ja.

Mevrouw Pichel: Zijn er verder nog vragen van de commissie? Ik kijk even rond. Inhoudelijk over de raadsvoorstellen? Technisch. Iets over nog de samenhang of iets wat hier nog gevraagd kan worden? Nee? Is hij helemaal helder? Hoe laat is het? Jongens. Dan bij deze, ook als er verder niet meer... Dan gaan we deze afronden. En dan is het aan de Agendacommissie om op 12 december te beslissen wat de inhoudelijke behandeling is, met natuurlijk input van de raad in de agenderingstool. En dan wil ik onze gast, de heer Vierkant, in ieder geval bedankt voor zijn presentatie.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Groenewege. We gaan nog niet stoppen.

De heer Groenewege: Nog een vraagje, want er waren vier raadsvoorstellen, die volgens mij onder deze paraplu vielen. En die horecavisie was er volgens mij nog niet. Is die er 12 december wel?

De voorzitter: We gaan even officieel het antwoord geven aan de griffie.

Mevrouw Vermeulen: Die zit bij de ingekomen stukken. Die was te laat voor de Agendacommissie. Die is er wel voor u. Die komt ook gewoon 12-12 in de Agendacommissie.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Nog even toch een verhelderende vraag ook aan de griffie, zodat we dit als commissie en raad goed aanpakken. Al deze raadsvoorstellen moeten we eigenlijk zelf agenderen via de tool?

Mevrouw Vermeulen: Bij dat agenderingsverzoek van het college zat de toelichting. Er komt eerst een verdieping. Dan kunt u goed inschatten hoe u het in samenhang wilt behandelen. We hebben nog geen duiding geschreven. De afgelopen Agendacommissie was de duiding, hou het even aan. En de huidige stand van zaken is, er is nog geen duiding. De Agendacommissie moet nog beslissen. Mocht u na vanavond zoiets hebben van, ik heb daar al wel input voor, voor de Agendacommissie, dan kan het altijd in de tool. En er is nog één bijzonderheid. En dat is, bij de marktondernemers hebben zich al drie sprekers gemeld. En daarvan hebben we vandaag gezegd, Agendacommissie, kan er nog een momentje op 12-12 komen voor hun inspreken? En in principe hebben we in de termijnplanning opties voor alle drie de raadsvoorstellen na elkaar op 16 januari, als u daartoe besluit. Er is ruimte om het allemaal na elkaar te behandelen. En daar moet ik ook bij opmerken dat de horecanota, daar zijn ook al sprekers op. Het zal een heel participatiecircus worden.

De heer Katif: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Sorry, een nabrandertje. Want ik word gelukkig door een collega van mij ook nog even ingefluisterd. Ik had een vraag gesteld over de onderzoekers, tijdens de gesprekken die u gehad hebt. En als laatste wil ik toch graag even helderheid van zaken hebben. En ik zou ja of nee willen horen, misschien van de wethouder maar u doet de presentatie. Die onderzoeken wat u gehad hebt met verschillende ondernemers, mensen in de stad, zou ik best inzage in willen hebben, om te kijken voor mij, als nieuwsgierig raadslid. Maar dat is misschien een inhoudelijke vraag. Als die er zijn. Stop.

De heer Burggraaf: Voorzitter, ik snap de vraag. Want u stelde twee vragen. Eén was, wat hebben ondernemers nodig? Daar werd al aangegeven, het is een heldere stip op de horizon en continuïteit en stabiliteit. En uw vraag die hieronder ligt van, maar wat zijn eigenlijk de kernwaarden onder die gebiedsontwikkelingen? Wat zijn kernbehoeftes die daaruit voortkomen? En ik denk dat het goed is dat we even kijken of we dat ook overzichtelijk op een rijtje kunnen zetten, zodat u dat ook mee kunt nemen bij de bespreking van de beleidskaders.

De heer Katif: Voorzitter, ik ben blij met de toezegging van de wethouder, want dat verheldert de zaak straks als we de vier stukken bij elkaar...

En ik zou graag alle stukken aanhangend, want er is ook nog het een en ander bij de weekmarkt, volgens mij, binnengekomen. Die wil ik ook graag aan het dossier toevoegen. Ik zie dat de commissie griffier heel sterk aan het tikken is.

De voorzitter: Heel even ook voor het proces, want ik snap inderdaad de vraag. En dan misschien ook even een controlerende vraag. Want ik heb begrepen dat raadsvoorstellen vrij uitgebreid zijn en ook behoorlijk wat bijlagen hebben. Dat is misschien even een vraag hier naar links van mij, of dat dan voldoende zou zijn dat alles daarbij zit waar de heer Katif om vraagt.

De heer Burggraaf: Voorzitter, dat zeg ik. Daar zit alles in, een vertaling. Ik snap de vraag van Beter voor Dordt, in de zin van, die gesprekken die u heeft gehad met ondernemers over gebiedsprofielen, wat is daar dan de rode draad van de behoeftes bij ondernemers? En dat zit niet in die detail in deze voorstellen. En ik stel voor dat we dat nog even, goede samenvatting daarvan, op papier zetten. En die nog zullen toevoegen aan de stukken.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De heer Burggraaf: Want ik hoorde net 12 december of zo. Dat u die dan tijdig heeft.

De voorzitter: Is dit voor u voldoende antwoord, de heer Katif?

De heer Katif: Ja.

De voorzitter: Perfect. Mevrouw Kruger, GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Dank u wel, voorzitter. Ik zit een beetje te kauwen op hoe we die stukken gaan behandelen. Want als ik deze presentatie nu zie, dan heeft alles toch wel een beetje met elkaar te maken. Of een beetje veel eigenlijk. Als we die stukken allemaal apart gaan bespreken, dan... Want er kunnen ook in die stukken tegengestelde belangen zijn, wat er in de binnenstad gebeurt. Ik wil eigenlijk, zit ik over te denken, is het niet mogelijk om daar toch even eens heel goed over na te denken hoe we dit gaan bespreken? Om ook misschien een soort plattegrond overzicht te krijgen van, dit heeft met dat te maken.

De voorzitter: Ik snap uw vraag.

Mevrouw Kruger: Anders wordt het echt een zootje.

De voorzitter: In de voorbereiding met de griffie hebben we er ook al naar gekeken, en dan kijk ik ook even naar mevrouw Vermeulen hier, dat er ook bij de agendering er rekening wordt gehouden hoe we dit elkaar laten opvolgen. Je moet dingen wel apart behandelen, maar tegelijkertijd zit er zoveel overlap dat je ook een soort samenhang van de...

Mevrouw Kruger: De vraag is of je ook alles apart moet behandelen of dat er toch samenhang in zit? En net wat ik zeg, sommige dingen kunnen tegenstrijdig zijn aan elkaar.

De voorzitter: Het idee was ook, en corrigeer me als het niet zo is, maar om dingen achter elkaar te plannen op een avond om blokken te gaan maken.

Mevrouw Kruger: Op die manier op één avond?

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Kruger: Want anders doe je misschien het ene onderwerp onrecht aan ten opzichte van het andere.

De voorzitter: Het idee is de blokken. Wil jij aanvullen?

Mevrouw Vermeulen: In aanvulling is nog dat er eerder is besproken een aantal brieven, maar ook, geen raadsvoorstellen, maar aantal brieven nog te betrekken op bijvoorbeeld de discussie over openingstijden op zondag. Die zou ook nog betrokken worden en gestart, naar aanleiding van dit moment. Het is een heel combinatie circus, maar we hebben opties. De tijd is gereserveerd en we gaan gewoon... Volgens mij is de volgorde duiding, met een behandeladvies en dan input in de agenderingstool. En dan kan de Agendacommissie een overzichtelijk besluit nemen in samenhang voor de behandeling.

Mevrouw Kruger: Ik denk dat het belangrijkste is, wat voor stad willen we zijn? Want voor binnenstad en wijken en dat soort dingen? Dat is de centrale vraag. En die moeten we zien op te lossen met al deze input die er ligt.

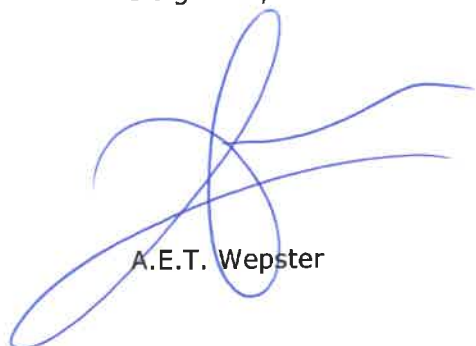
De voorzitter: Een terechte opmerking. En dit was ook iets wat we besproken hebben met de griffie, is dat ergens inhoudelijk natuurlijk, wat ontzettend belangrijk is, maar zeker ook het proces daar heel erg een rol speelt. En ik zou zeggen, hou ook echt de agenderingstool goed in de gaten. En geef ook echt uw input in de agenderingstool, met de suggesties die worden gedaan door de griffie en de planning die wordt gemaakt. En dan kunnen we daar allemaal invloed op uitoefenen. Geen aanvullende vragen daardoor, de heer Katif? Iemand anders? Zag ik nog een vinger of zag ik het niet? Dan, als er verder geen vragen zijn, wil ik bij deze iedereen inderdaad weer bedanken voor de aanwezigheid. Bedankt voor de input. Bedankt voor de vragen. En fijne avond.

Mevrouw Kruger: En neem je glazen en flesjes mee naar de counter.

De voorzitter: Inderdaad. Even alle flesjes, alle kopjes meenemen.

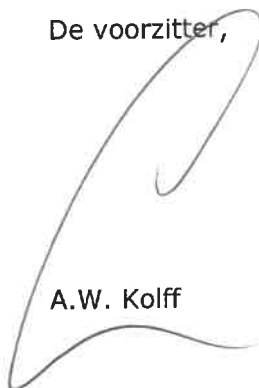
Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 19 december 2023.

De griffier,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

A handwritten signature in black ink, featuring a large, sweeping loop on the left side and a smaller loop on the right, with a horizontal base.

A.W. Kolff

